

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

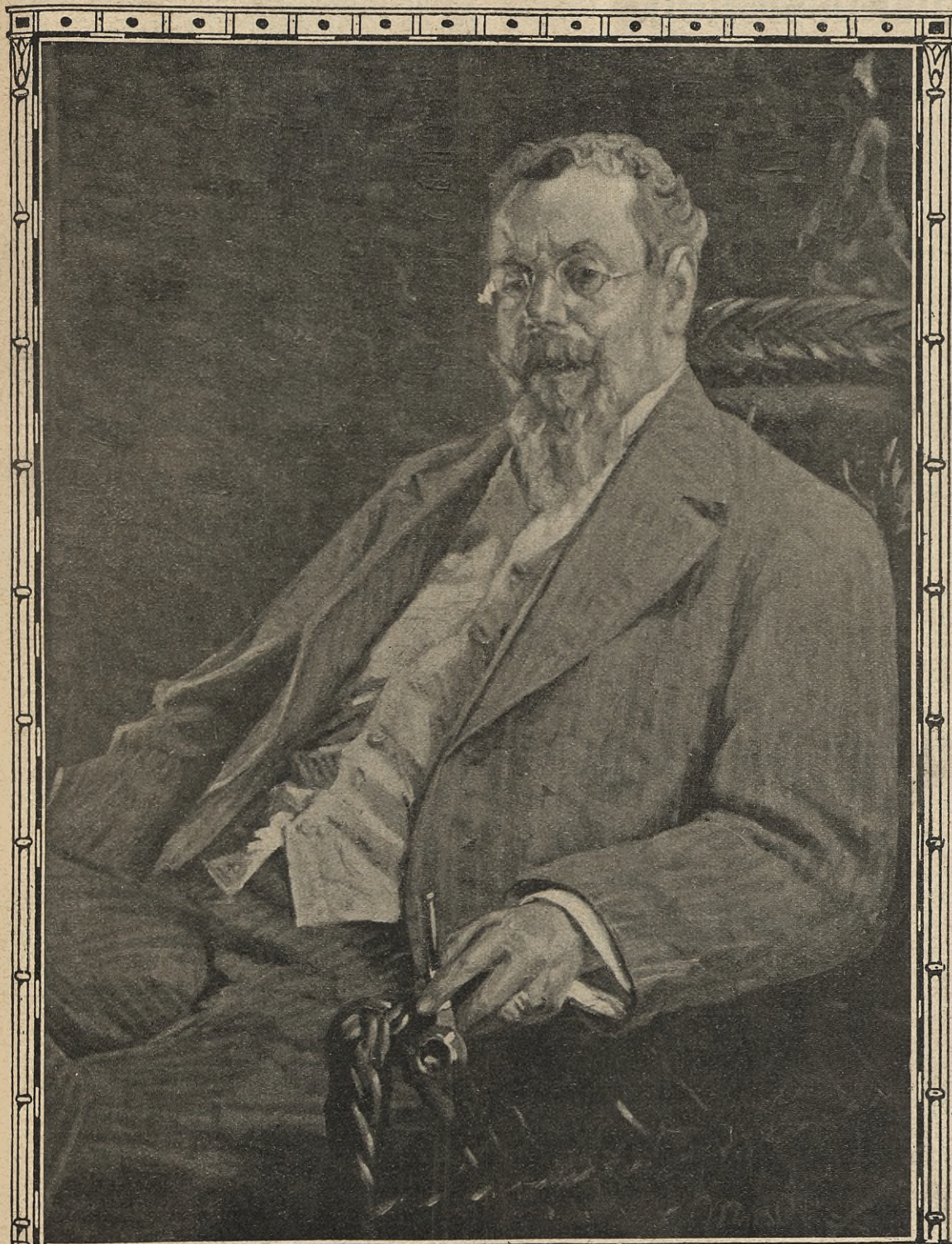
ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 26 JANUARI 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HOGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

PROFESSOR HENRIK SCHÜCK.

EFTER ETT PORTRÄTT I OLJA AF HELMER MASOLLE.

Den nye akademikern.

TILL EFTERTRÄDARE Å DEN Malmströmska stolen i Svenska akademien har nu kallats rektorn vid Uppsala universitet professor J. H. E. Schück. Hans inval var ju ingen öfverraskning, snarare menar man och med skäl, att utmärkelsen i fråga för längesedan borde ha tillfallit honom.

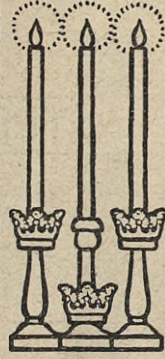
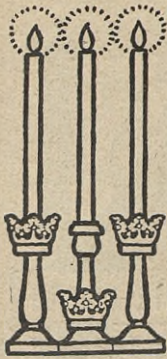
Få om ens någon af våra akademici torde sitta inne med en större lärdomens pondus, åtminstone på den historiska vetenskapens område, än Uppsala universitets rector magnificus. Främst i raden af Schücks vetenskapliga arbeten torde böra sättas hans *Världslitteraturens historia*, hvars hittills utkomna två delar, behandlande antiken och den israelitiska litteraturen, imponera genom sin lärdom och skarpsinniga analys. Hans i samarbete med professor Warburg utgifna svenska litteraturhistoria är likaledes ett märkligt arbete, stort genom sin saklighet och sin vidsträckt syn på den svenska odlingens företeelser under gångna tidsskeden och en ovärderlig kunskapskälla, vid hvars andliga flöden framtida forskare åter och åter skola stanna för att dricka kraft och ingivelse.

Till denna bragd sluter sig hans för kort tid sedan utgifna *"Rom, en vandring genom seklerna"*, som väckt allmänt uppseende genom den väldiga rundsyn, som där ges i genial form af den gamla jättestaden under en af dess storhetsepoker. Arbetet i fråga anmäles i en särskild artikel i detta nummer.

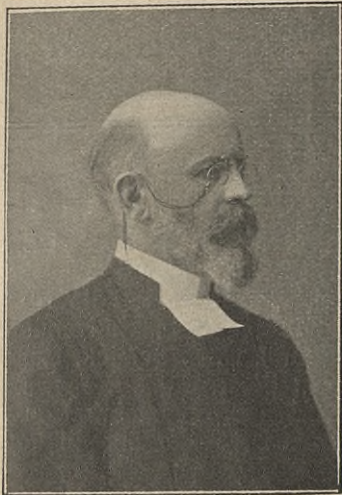
Som personlighet i öfrigt hör S. också till de illustra och hans inträde i akademien skall därför friska upp glansen öfver Gustaf III:s skapelse.

Den nye ledamoten af vår vittra areopag är till bördens stockholmare, född den 2 november 1855. Han blef student i Uppsala 1873 och promoverades 1882 till filosofie doktor samt kallades samma år till docent i litteraturhistoria. Sedan 1905 är han universitetets rektor.

Professor Schück kommer nu att intaga stolen n:r 3, hvilken hittills innehafts af historieskrifvaren Olof Celsius (1786-94), orientalisten biskop Johan Adam Tingstadius (1794-1827) och Carl Gustaf von Brinkman (1828-47). Efter honom invaldes utrikes statsministern A. E. Ihre, men han tog aldrig inträde och afsade sig 1859. Sedan invaldes Johan Börjesson, som tillhörde akademien åren 1859-66 och i sin ordning efterträddes af den lärde teologen H. M. Melin; han följdes 1877 af Carl Gustaf Malmström, hvilken sålunda i en mansålder hörde till de adertons krets.

SVENSKT KYRKOLIF

Prästen och den allmänna tidningsdiskussionen.

Af Hofpredikanten H. E. Hallberg.

I FÖRSTA BIDRAGET TILL VÅR ARTIKELSERIE "SVENSKT kyrkolif" framhölls vikten af, att det kyrkliga lifvet iklädes de nya former som den moderna tiden kräfver. Bland dessa framträder på ett i hög grad aktuellt sätt tidningspressen. Hofpredikanten H. E. Hallberg, som här i hufvudstaden vid många tillfällen begagnat densamma för uttalanden i viktiga dagsfrågor, har i föreliggande uppsats uttalat sig om kyrkoprästens rätt att göra sin röst hörd i den allmänna tidningsdiskussion, som kanske mer än något annat dag för dag lägger beslag på den nutida allmänhetens uppmärksamhet och bestämmer dess opinion.

Detta har gjort honom oöfvad till försvar och benägen att anse all diskussion, som rör sig om kristendomen och därmed sammanhängande frågor, såsom innebärande otillbörlig opposition eller åtminstone hotelse med sådan. Det som af allt i lifvet var det största, skulle stå fast utan vidare, menade han; blott att snudda vid det med diskussion eller dialektik vore något som närmade sig ohelgande. Denna tankegång kunde vara riktig, så till vida och så länge som den stora allmänheten i gemen icke ägde den intellektuella kultur, som är nödvändig redan för ett allvarligt intresse för ingående tankeutbyte om de högre ting. Men det innebar ett psykologiskt misstag och således något, som i längden måst hämnas sig på kristendoms-lifvet själf, då man höll tankeutbyte därom tillbaka, äfven sedan intresset för sådant vaknat. Ty detta intresse, en gång vakadt, kan icke undertryckas. Det innebär dessutom ännu ett medel för kristendomen att göra sin segerkraft gällande. Hvaraf följer, att tillbakaträngandet af detta intresse måste innebära något af att sätta fördämning för kristendomen.

Detta har mången präst inom vår kyrka numera kommit till insikt om. Hvad han är rädd för, är, icke att våra tidningar skola begynna lifligare intressera sig för kristligt och kyrkligt lif och dettas uppgift inom det humana lifvet öfver hufvud. När han ser att de göra detta, fröjder han sig. Men det gör honom ondt, att tidningarna om sådant ej sällan yttra sig utan sakkännedom, ja till och med utan ens sinne för saken, och att uti dem alldeles oriktiga och vilseledande påståenden om kristendomen ofta få stå oemotsagda. Och hvad han är rädd för, är att försumma en honom åliggande plikt genom att icke säga emot det, som bör sägas mot, och genom att icke taga sanningen fram, då den bör tagas fram. Han vet, att sanningen har segerkraft uti sig, blott den får komma fram, liksom han vet, att ljuset lyser, blott det icke hålles undan. Och han känner sig tacksam, hvarje gång en tidning — såsom nu Idun — villigt öppnar sina spalter för präster och andra kyrkligt intresserade för inlägg rörande frågor, som beröra det kyrkliga. Detta är mången nutidsprästs syn på denna sak.

Man invänder stundom mot deltagandet i den allmänna tidningsdiskussionen, för så vidt den berör kristliga och kyrkliga ting, att de kyrkliga och kristliga ståndpunkterna äro så skiftande, och att icke minst de teologiska åsikterna i våra dagar ofta äro så rakt mot hvarandra stridiga, att det för den skull åtminstone för närvarande skulle vara olämpligt att bringa frågor under offentlig debatt från kyrkliga, kristliga och teologiska synpunkter. Sådant tjänar, menar man, blott till att uppenbara de krisnes bristande sammanhållning och draga smålek äfven öfver kristendomen såsom sådan. Och gifvet är, att allt inbördes krig markerar svaghet och är af ondo. Inte minst då det föres mellan människor, som skulle frambära fridens och endräktens evangelium. Men förekommer inbördes strid i de krisnes läger, så kan den ändå ej döljas. Och skall den, där den äger rum, kunna öfvervinnas, så sker det allra bäst på det sättet, att de krisne utbyta sina tankar icke i vrånas fördoldhet, utan öppet och så, att de själfve lifligt känna, att äfven de utanför ståendes ögon hvila på dem, och att de såsom krisna hafva ansvar för, på hvilket sätt de "låta sitt ljus lysa för människorna" och i sitt in-

ÖR NÅGRA ÅR SEDAN FÄLLde en originell och i sina uttalanden ofta drastisk och öfverdrifven gammal präst inom Lunds stift följande yttrande: "Hade aposteln Paulus lefvat i våra dagar, hade han sannolikt varit tidningsman." Han ville därmed ha uttalat den mening, att, om man i vår tid vill göra sin röst kraftigt hörd hos den stora allmänheten, så finns det ingen talarstol, därifrån den bättre fränger fram än pressens, den allmänna tidningsdiskussionens.

Detta är eljes en tankegång, som vi präster i det längsta stått främmande för.

Det fanns under århundraden ingen annan allmän diskussion i Sverige än den, som begynte på kyrkbacken och äfven där eller på sockenstämman slutfördes, när det gällde att gå från ord till handling. Hemmen i vårt glest befolkade land voro isolerade från hvarandra utom vid gästbudstillfällena, där lystnaden efter fest och njutning malde med uppdämdt vatten och lämnade föga utrymme för allvarligt tankeutbyte. Endast på söndagarna drog man till verklig samling för att fira gudstjänst i kyrkan och talas vid utanför kyrkan. Till prästen på predikstolen lyssnade alla. Han vandades därigenom att anse predikstolen såsom den enda plats, som väl anstod honom, när han hade att från sin synpunkt uttala en mening om stora och viktiga ting. Och han vandades vid att anse det uttryckssätt, som hör predikstolen till, för att vara det enda honom värdiga, när det gällde att belysa lifvets förhållanden med ljus från Kristi evangelium. Hvarje annat offentligt framträdande från hans sida än i former för hans ämbetsgärning var han benägen att betrakta såsom innebärande ett öfverskridande af gränsen för den honom gifna kallelsen.

Denna betraktelse var ju riktig, så länge det verkligen var så, att prästen i alla saker hade från sin predikstol lättast för att göra sig hörd och i sin ämbetsgärning lättast för att göra sig gällande. Så

länge var det en misshushållning med den kraft han föfogade öfver, hvarje gång han gick utanför de vägar, som lågo honom allra närmast. Men andra tider ha medfört andra kraf äfven på prästerskapet. Och prästerskapet har begynt inse det. Det har begynt inse, att tidningspressen alltmere blifvit forum för det allmänna tankeutbytet och att — man må beklaga det eller icke — tidningsläsning för oerhördt många i Sveriges land utträngt och ersatt lyssnandet i templet och öfverläggningarna och samtalen där utanför. Prästerskapet har begynt inse, att äfven tidningspressen, åtminstone under vissa förhållanden, är ett fält för det att verka på, i hvarje fall att det har att tillse, att i den allmänna diskussionen icke den stämman saknas, som företräder specifikt kristliga och kyrkliga synpunkter.

Det vare långt från mig att vilja säga, att prästens "närmast liggande vägar" — jag menar hans ämbetsgärning i detta ords trängre och egentliga mening — numera skulle vara mindre maktpåliggande för honom än förr. De äro i den nutida prästgärningen, lika visst som de voro det i forna leders, det ena nödvändiga, således oändligen viktigare än allt annat. Skulle det för en präst ha begynt blifva så, att hans deltagande i något annat, det vare tidningsdiskussion eller hvad som helst, beröfvar honom något af hans kraft och intresse för hans egentliga gärning, så är han på väg att bli en dålig präst. Men detta behöfver icke blifva fallet med den präst, som låter sin stämman bli hörd äfven i pressen. Och den fara för, att sådant skall bli fallet, hvilken onekligen ligger en sådan präst nära, bevisar naturligtvis icke, att han icke är stadd på sin rätta kallelseväg, då han skrifver i en tidning. Ty, som bekant, möta faror och frestelser äfven på kallelsevägen.

En annan anledning till, att prästerskapet länge varit ovilligt att göra inlägg i den allmänna pressdiskussionen, har legat däri, att prästen genom att ständigt tala ex cathedra vants vid att sällan mötas af motsägelse.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Half år.....	> 3.50	Half år.....	> 4.25
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Lösnr.....	> 0.12	Lösnr.....	> 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.	

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
30 öre å textside.	
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	

bördes förhållande illustrera sammanhållningens evangelium. Ju djupare de därunder bringas att känna sitt ansvar, desto mera skola de, som bevilna deras inbördes diskussion, se, att kristendomen är något vida djupare, rikare, verkligare, konkretare än de kristnes inbördes möjligen ganska stridiga åsikter och teorier, att den är lif, att den är ett för dem alla gemensamt, dem alla innerligt förenande lifsband. De skola se, att hjärtats kristendom kan finnas på både den ena sidan inom de kristnes läger och den andra. De skola kanske begynna skymta den för de flesta fördolda sanningen, att skiftning och motsatser i åsikter och teorier, där de förekomma hos verkliga kristna, kunna vara af den art, att de medföra förökad inre rikedom genom enhet i mångfald och den ena åsiktens kompletterande af den andra, ja att kristendomen framstår skönare, då motsatta meningar därom bryta sig mot hvarandra, såsom en ädelsten glänser skönare, då solljuset får i densamma bryta sig i många färger. Det är — Gudi klagadt — långt till att det tankeutbyte, som i våra dagars tidningspress äger rum mellan de kristne från deras olika läger, framkallar en sådan betraktelse. Men målet vinkar på den evangeliska frihetens väg för den, som tror på evangelium. Och därför är den, som har denna tro, ej rädd för, att det, som är hans stora hjärtesak, ses från olika sidor och tillämpas enligt olika synpunkter och att det sker helt öppet äfven i pressen, skulle det ock ske i skuggan af afskjutna pilar både från kristendomshatets läger och den all "världslighet" afvisande fromma fanatismens.

Härmed är jag inne på ännu en invändning, som framkommit mot prästens deltagande i den allmänna tidningsdiskussionen. Man har velat, att de synpunkter, som äro eller åtminstone böra vara förhärskande hos en präst, icke skulle profaneras genom att framföras i ett allmänt tidningsorgan, som enligt sin art måste inrymma allehanda högst världsliga och profana saker, och som — äfven tidningar äro syndare liksom människor — ofta låter sina ark befläckas af sådant, som icke borde vara.

Medgifvas måste naturligtvis, att en tidning kan vara sådan, att det vore profanerande för de kristliga synpunkterna, om en kristen präst eller lekman skref däri. En tidning kan vara uppenbarligen buren af en mot allt kristligt fientlig och till och med hånfull åskådning. Från sådana tidningar bör naturligtvis ej minst en präst stå fjärran, redan därför, att hvad däri skrives från kristlig synpunkt sällan blir behandladt med oparlighet och rättvisa. Men eljes! Kan jag såsom präst tala icke blott i en kyrka, utan äfven i ett hem eller någon annan icke för heligt ändamål afskild lokal, ifall man där vänligt och villigt öppnat rum för mig, så kan jag också skriva i en tidning, som visar min sak intresse och vill delgifva sina läsare hvad jag kan hafva att om densamma anföras. Ja, jag är tacksam för sådant tillmötesgående och glad, om jag finner mig hafva tid och kraft till öfvers för att kunna begagna mig af det. Jag vet, att hvarje rum blir helgadt af sanningen, om den där mottages och får göra sig gällande, och att äfven hvarje tidningsspalt blir det. Och ingen klandre mig, om samma tidning, som jag i dag skrifer uti, i morgon skulle innehålla något som strider mot hvad jag uttalat. Har tidningen ställt sig lojalt mot mig, så vet jag, att den icke hindrar mig från att i öfvermor-

NORDISKA SPELENS PRISMEDALJ.
I dagarne fastställd efter original af
Carl Fagerberg.

gon bemöta det inlägg, hvaraf jag känt mig utfordrad, om jag skrifer sakligt och inte är alltför fordringsfull i afseende på utrymmet. Dessutom: man skall icke "bemöta" allting, som icke stämmer med ens egna tankar. Om mycket, ja, det mesta däraf, bör man med Gamaliel säga: är detta af människor, så skall det varda om iniet äfven utan mitt åtgörande.

Jag skall slutligen nämna ännu något, som bestyrker min uppfattning af prästens ställning till det allmänna tankeutbyte, som äger rum i våra tidningar.

Ser jag icke alltför mycket miste, så är på det kristliga området den innevarande tidens uppgift på ett särskildt och synnerligt sätt den, att med kristlig anda etisera, genomsyra, det humana lifvet i alla dess former och på alla dess områden äfven i de mera periferiska förgreningarna. Den sociala frågan, fattigvårdsfrågan, äktenskapsfrågan, barnuppfostringsfrågan, frågan om konstens uppgift vid folkens fosran till renhet och skönhet i detta ords djupare mening, frågan om undervisningens individualisering, frågan om tron såsom det djupast bärande äfven för den vetenskapliga forskningen — dessa och många andra frågor kunna sammanföras till detta enda: nu gäller det framför allt att visa hvad kristendomen duger till i lifspraktiken! Det gäller att låta kristendomen lära människorna icke blott att dö en salig död utan också att lefva ett lyckligt lif, så vidt sådant kan här på jorden lefvas. Men undervisning om och uppfordran till att tillämpa kristendomen på alla lifvets mångskiftande förhållanden kan ej gifvas tillräckligt ingående endast genom predikan i kyrkan. Försöker man i predikan gifva denna undervisning och uppfordran utförmade, länder det alldeles gifvet till evangeliets undanskymmande af det humana lifvets mångahanda. Nej, den detaljerade tillämpningen af kristendomen på lifvet i hela dess mångfald bör beredas just genom den allmänna diskussionen — allra mest tidningsdiskussionen. Och därför — likavisst som vi präster icke böra stå främmande för hvad som är tidens uppgift, likavisst böra vi icke stå främmande för dagspressens uppgift, om och när vi ha kraft öfver från vår egentliga kallelsegärning och vår utrustning på något sätt gifver oss anvisning att medverka i denna press.

Den svarta pricken.

ARVID OCH HANS MAMMA sitta vid eftermiddagslampan, och Arvid bläddrar i gamla tidsskrifter.

Det är annandag jul, och helgdagarna ha denna gång varit lite långsammare än eljes. Främmande, som skulle infunnit sig, finga förhinder, och man kom sig inte riktigt för att laga sig till något annat.

Och det värsta för Arvid: hans nyförvärfvade gymnasistvän "Cajus" Julius, med hvilken han hoppats att nu under ferien i lugn och ro få diskutera poesins knep och hemligheter, hade hela tiden varit bjuden i en borgarfamilj, där han läste med småpysarne och nästan konditionerade, och så varit upptagen... När Arvid gång på gång sökt honom i det lilla huset ute på västra fälten, hade han bara träffat hans gamla mor, som ingenting annat kunde säga, än att Julius tyvärr inte nu heller var hemma.

Och nu satt Arvid och bläddrade håglöst i "Ur folkens häfder".

Nej, det blef för ledsamt: Vet mamma, jag tror ändå jag går ut ett slag.

— Ja, gör du det.

Han fick på sig ytterrocken och handskarerna och gymnasistmössan med lyra och med silfversnodd rundt om under kullen och skyndade ner för trappan och ut på torget.

Besynnerligt! Dagen hade varit tungt mulen och fuktig ännu när de fände lampan däruppe, och nu var himlahalvvet alldeles renfejadt och svartblått. Torgfyrkanten stod där med sina hus, tre sidor i svagt ljus, den fjärde i skugga. Men det var alljämt egendomligt dunkelt, ty den måne, som satt där högt, högt uppe, var så liten och tycktes så långt borta, att Arvid inte riktigt kände igen den utan fick förmimelse af andra planetariska rymder än gamla Tellus'.

Han gick öfver det rätt skumma torget och följde sedan den skuggade trottoaren af gatan, som ledde ut till de västra fälten. Kanske var Cajus ändå hemma ett tag, eller Arvid kunde få veta när han möjligen kunde träffas...

Han ordentligt längtade efter, att de två igen skulle i den sena kvällen ströfva ut åt fälten... längtade efter att se kamraten komma i sin slängkappa, kasta hufvudet bakut och storskrattande dra till med någon käck och drastisk kvickhet... eller vekt och fint åhöra och själf göra utläggningar till ett och annat som de älskade bägge två. Cajus, den fattigaste och gladaste af kamraterna, var också den enda som hade "högre" intressen och kunde berusas af en vacker vers, en aftonrodnad eller ett oväntadt ideellt perspektiv. Hur hade inte han på några månader blifvit Arvids förtrogne... på ett helt annat sätt än hans gamla riktiga barnsvänner någonsin varit!

Och så skulle han just nu under ferien fjurhållas i den där brackfamiljen. De voro ju mycket hyggliga vid honom, men —

Arvid fortsatte ut till de västra fälten. Det var ju månljus, fast besynnerligt dunkelt, och när han kommit i det fria strax utanför staden, öppnade sig rymden från alla sidor öfver honom lik en djup brunn. Vägen sträckte sig fram mellan enstaka hus och lyste hvit och längre ut matt gul, och Arvid hade bara sällskap med den lilla korta skugga han kastade under månen nästan rakt däruppe.

"Ur folkens häfder" är i alla fall en bra tidskrift, tänkte Arvid. Den där uppsatsen

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong.

Modernaste Finpappersbruk.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Framtidssången.

I.

DU DIKT, SOM SKALL OSS
sjunga
den starka framtidstron,
slig nyväckt från vår tunga
och samla i din ton

ej ekot blott från döde,
från brusna strängaspel,
ej blott hvad svunnet öde
oss gaf till arvedel!

En längtan ny det stormar
i hvarje släktes bröst,
och skaldens sång den formar
till tidens egen röst.

Men ve oss, om vårt öra
ej längre i dess klang
ett vittnesbörd får höra
om seklens sammanhang,

och om vi icke bryta
ur egen väsensgrund
det guld, som vi förbyta
till sång i löftets stund!

Ty ett dig är nödvändigt,
du svenska framtidsdikt,
att, ständigt ny, du ständigt
densamma blir — en bikt

af hvarje hugstort syfte
och hvarje evigt hopp,
som förr ur mörker lyfte
vårt folk till ljuset opp.

II.

HVAD BATAR DET, ATT LYRANS
strängar skruda
i konstfull rytm en stämningsskala
rik,
om ej ett hjärtas slag vi höra ljuda
i deras välljudsmälfade musik,
och om blott ytans glans och glöd de
bjuda
den, som vill nå det innerstas mystik?

Ur sinnen heta och ur hjärtan kalla
det föds en dikt af leda och af rus.
Kom snart, o sång, som mäktar skänka
alla
kraft och för yngning, tröst och frid och
ljus!
Vi frå till källsprång, som kristallklart
svalla,
vi frå till toner med ett varligt sus.

Förnyad klinga, fädrens enkla visa!
Din vildrosdoff ger friskhet och ej
kvalm.
Med nya tonfall skänk oss mod och
lisa
i lifvets fejder, bibliskt fromma psalm!
Till framtidsdåd oss vägar dristigt
visa,
du svenska sång, skapt ny ur forn-
ärfd malm!

E. N. SÖDERBERG.

om hunnerna, som hotade samtidigt bägge
guldkronorna på den kejsriska örnen huf-
vud Rom och Konstantinopel — sådana per-
spektiv man får af den.

Han ville plötsligt dra den för Julius och
utbreda sig om hunner och mongoler. Ty
ännu mer än Attila imponerade på honom
Djingiskan — den vilde världseröfraren, som
på 1200-talet ur inre Asien skred öfver öster-
landet som ett djupsvarit åskmoln, vråkande
oräkneliga hagelskurar ned på islams väl-
den där längst ute, dit inga korsfarares svär-
nådde. Hvilket vidunder han varit! Hur såg
han egentligen ut? Attila hade Arvid läst
beskrifning på, men Djingiskan?

Nu var Arvid framme vid det lilla huskom-
plexet, där Cajus hade sin varelse, såg ut-
ifrån vägen att det lyste i hans fönster och
sneddade mellan skuggorna ifrigt öfver går-
den dit bort... knackade... "stig in!"... nej,
där i soffan satt bara som alltid den hvithå-
riga, undergifna modern, en helgonbild i
gotik, medan Julius' plats vid fönsterbordet
var tom... nej, Julius hade inte varit hemma
och blef nog hos grosshandlarens öfver nat-
ten med.

Arvids blick öfverfor det lilla rummet med
de hvita gardinerna och det hvita lamplju-
set och balsaminen i fönstret. Här brukade
de sitta om kvällarna långt in på natten och
vara borta i fjärran liden. Här var det. Men
nu var Cajus ohjälpligt undan — och Arvid
hade egentligen vetat det på förhand. Han
kunde ingenting annat göra, än be den
gamla säga åt honom, att han skulle ge tu-
san i grosshandlarens snarast möjligt.

Ute igen från det upplysta rummet, ute i
den dunkla månrymden öfver vägen, ville
Arvid i alla fall inte vända hem.

Han gick i stället längre ut åt väster. Vä-
gen lyste som ett gult band långt, långt bort.
Nu funnos inga hus vid sidorna, och bara
hans skugga följde honom och kröp knappt
igenkännlig ända upp till hans fötter.

Men det var friskt och skönt härute —
egentligen bra kallt. Borta öfver nordens
åsar lyste de onalkeliga stjärnorna, än små
och dunkla, än tindrande stora. Och ned
ifrån månen sänktes en förtrollning genom
den dunkla rymden och öfver den dunkla
vägen, där Arvid gick.

Han såg långt framför sig... där syntes nu
en liten svart punkt, som visst rörde sig, men
i så fall inte synnerligen fort. Hvad var det?
En människa? Fanns det verkligen ännu nå-
gon ensling, som i denna ödsliga helgdags-
kväll gick och dref utanför staden? Anej,
den gick nog bara hem eller hade annars
ärende. Arvid såg den svarta prickens fjär-
ran ute på det gula vägbandet, där det en
smula bar uppför.

Och han gick vidare, och den svarta punk-
ten kom honom i månförtrollningen till mö-
tes, men förblef ändå långt, långt borta,
som om dess rörelse var falsk och låtsad
och villa och sken och aldrig skulle föra den
verkligt närmare.

Men själf skred han allt vidare ut i dunklet,
hvilket slöt sig om honom som ett haf, svagt
försilfradt eller hellre färgadt med blyglans.
Och där rörde sig den enda svarta punkten,
som syntes skarpt i mänskenet och ändå inte
kom närmare... snarare tvärtom. — Helt im-
pulsivt och med ens vände Arvid. Kanske
därför att kölden gripit i näsa, öron och får.
Och alltjämt sänkte den lilla månen där högt
uppe sina trollslöjor ned öfver vägen.

— — Tänk, om den ensamma svarta pric-
ken borta åt väster omslöt någon varelse,
som ramlat ner ur en annan existensform.

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON

J. SIMON,
PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

GRATIS

erhåller enhver vid rekvi-
sition min riktt illustrerade
praktikatalog med ringmått,
med tusentals juvel-, guld- och silfverpjeser illu-
strerade i värden till millionals kronor.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

Tänk om det — till exempel vore självfve Djingiskan, som just i afton dömts att lifslifvande göra ett besök 6 à 7 århundraden inne i framtiden och helt sonika slå ned i det spökfärgade vintermänskenet utanför en in- tet anande svensk småstad!

Hur i all världen skulle den gamle mongol- tyrannen förnimma det? Hvilka känslor skulle i så fall röra sig just nu inne i den där skuggan?

Denna fantasi föreföll Arvid på en gång grotesk och hemsk.

Tänka sig hvad det innebar. En mingo- lisk världshärskare, omböjlad af sina tju- tande miljoner, af människoskrik och häst- tramp och horders lägerlif, farande som ett jordskalf från den ena jättstaden i lågor till den andra, fillintetgörande den ena masshä- ren efter den andra, drucken af blod och hyllningar och högmod på ett sätt, som en nutidseuropé absolut saknar förutsättningar att intimt begripa — han fallad af ödets arm och placerad ensam och hjälplös på ett ställe i tiden och rummet, där i all menlös- het inte en själ skulle ha en aning om, hvem det var, som löjligt ofarligt stod ante portas!

Hur borde han se ut, den verkliga Djingis, ifall det nu var han? Om Arvid mött ho- nom härute i mänskenet, skulle han på nära håll se sig som den Hans Förskräcklighet han var? Något hemskt, vildt och främ- mande utan tvifvel, en luftkrets af fasa kring hela hans väsen?

Men hur skulle han sedan bära sig åt? När han kom in till staden? Utan förmåga att göra sig förstådd, absolut främmande för allt, som hade han ramlat ner från en an- nan planet, skulle han säkerligen helt enkelt bli tagen af polisen!

Hade det i stället varit, låt oss säga Na- poleon I, som af Odena blifvit satt i en slik situation — hur ställigt skulle inte han klarat den. Han hade naturligtvis tagit ett rum på hotellet och dagen efter talat franska med landshöfdingen.

Men den stackars Djingiskan var aldeles utanför slika möjligheter. Skulle polisen ens sentera härskarblicken i hans ligerögon? Kunde den Store öfverhufvud få en människa att begripa, att han var något annat än en kringdrifvande fattare med ett obegripligt språk?

Som ett kuriosum af mycket ovanlig sort kunde han väl senare göra sig gällande. Men nu strax, i denna skumma mänskens- kväll, när han först oundvikligen inne i sta- den måste stöta samman med poliskonstap- larna Andersson och Svensson, nu kunde han nog inte ens drifva det därhän. Hans roll blefve utslutande fullig, och Arvid greps af medömkan.

— — — I nästa ögonblick log han ju. Dumt att han inte hade Cajus Julius här att delge denna galenskap, Cajus hade varit den förste att sentera och utbrodera den. Hvil- ket gapskratt han skulle ha presterat — och kastat med hufvudet — när Djingiskan (som den bandit han var) togs af ett par hederliga konstaplar. Och all fantastiken och tragi- ken i själfva den oerhörda situationen, att en oerhörd man kunde isoleras i en absolut oförstående omgivning, också den hade Ca- jus fullt ut begripit.

Och när Arvid stod hemma i sitt rum vid torget och släckt lampan och tittade ut i mänskensförtrollningen, då fänkte han på en svart skuggprick långt ute på de västra fäl- ten, och hur den sakta, sakta och oemot- ståndligt närmade sig staden.

FREDRIK VETTERLUND.

Baronessan Michaux i sitt arbetsrum.

En parisroman med en svensk hjältninna.

DET ÄR ICKE LÄNGE SEDAN madame Cruppi utgaf ett vid- lyffligt verk öfver svenska för- fattarinnor, och i nästa månad utkommer i Paris en fransk ro- man, hvars hjältninna är svensk och hvars handling delvis utspelas i Sverige.

Boken har till författarinna baronessan J. Michaux, som sedan 10 år regelbundet be- söker Sverige och särskildt vistats mycket på skånska herregårdar. För svenskar i Paris är förf. också ganska känd, främst så- som vice president i svenska sektionen af La Française. Upprepade gånger ha utkom- mit små skisser af hennes hand med ämnen från norra och mellersta Sverige äfvensom biografier om bl. a. Fröding, Selma Lagerlöf m. fl.

I sin nya roman "Le Bandeau" har baro- nessan Michaux tagit sig den svåra uppgif- ten före att skildra en bekantskap, som ut- vecklas och slutar med äktenskap mellan två poler, en ung fransman och en svensk flicka.

Hjälten i "Le Bandeau", M. de Vossange, är af naturen frikostigt begåfvad både in- och utvändigt, men njutningslysten och orim- ligt skönhetsshungrande. När han träffar hjältninnan, fröken Ingrid Odenkrantz, född och uppfödd på en af gamla svenska traditioner rik egendom i mellersta Sverige, tilltalas han af detta nya, fräscha ungdom- liga — "hon var ung in i djupet af sin själ" — detta naiva och trofasta som i så hög grad skiljer den unga flickan, Nordens dot- ter, från kvinnor af hans egen ras.

M. de V. var begifven på nyheter, på nya skönhetsintryck, på nya sensationer och Ingrid uppväckte hans beundran, hans åstundan och snart nog hans kärlek.

Ingrid skildras som en klok och tänkande flicka. Hennes naivitet synes väl stark för en svensk läsare. Men förf., liksom gängse är bland hennes landsmän, finner ett nöje i att utmåla de skandinaviska kvinnornas inre lika öfverdrifvet okonstladt som de finna vårt yttre.

M. de V:s hyllning slog an på henne; hon fann den alltid älskvärd, alltid ridderlig, och ibland vågade hon anse den fullt uppriktig och trovärdig. Hon slutar därför med att ge vika för hans enrågna äktenskapsan- bud. Förlofningen eklateras i Sverige, dit M. de V. ankommer till Ingrids hem.

Det är med nöje man läser den fina och

vackra uppfattning förf. har om lifvet på en svensk herregård. Naturskildringarna äro målande och liffulla.

I det nya hemmet börja komplikationerna, förut blott anade, som konsekvens af de båda nygiftas vidtskilda uppfostran och tankevärld. Upplösningen är emellertid lycklig för bägge parter: M. de V. lär sig inse att idealet är ej, såsom han önskat, att af sin hustru göra "une poupée parisienne", och Ingrid å sin sida börjar fatta, att hon icke förstår och därför ej kan uppskatta sin mans karaktär, hvars goda egenskaper hen- nes ovana och främmande öga ej förmår fanna.

ELSA G. NORDIN.

Paris i januari 1913.

En staty åt Fredrika Bremer.

Till Sveriges kvinnor!

VÅR SVENSKA KULTURS HISTO- ria har bland sina lysande namn äfven en och annan kvinnas. Först bland dem står den heliga Birgittas. Mångfaldiga äro vittnesbörden om betydelsen af den insats hon gjort i vår medeltids andliga lif, och det stora antal bilder af henne, som blifvit bevarade till våra dagar, talar i detta afseende sitt tydliga språk. Än som den inspirerade sierskan, än som det i lidanden luttrade helgonet har hon från små landskyrkors eller höghälfda domers altaren talat till tusenden af andäktiga och gifvit impulser åt deras fromma tro.

Det är ej inom kyrkornas murar som våra tiders folk söker bilderna af sina stora män och kvinnor, sina helgon. Under öppen himmel ute på torgen eller i stadsparkernas skuggiga tillflyktsorter vilja vi nutidsmänniskor midt i hvardagslifvets rastlösa äflan se deras vördnadsbjudande gestalter höja sig öfver oss och mötas af maningen från deras själ, sådan konstnären i ingifvelsens ögonblick förmått tolka den.

Det finnes en gestalt, som för oss svenska nittonhundratalskvinnor förkroppsligar något af det bästa i våra sträfvanen, och det är Fredrika Bremers. Klarsynt nog att genomskåda häm- mande fördomar, modig nog att ensam taga upp kampen mot dem, brinnande i anden som en Bir- gitta, står hon som en symbol för sitt släktes frigörelse och utveckling. Hon trodde på makten af kvinnans kärlek och entusiasm, och just i våra da- gar genljuda allt mäktigare hennes ord: "Om nu denna heliga låga vårdades rätt, om den riktades att brinna för stora och ädla mål — hvilken im- puls skulle ej gifvas åt samhällets hela lif och huru välgörande och ädel blefve ej hennes verk- samhet som vän, som maka, moder, eller helt en- kelt och stort som — medborgarinna!"

Åt sierskan Fredrika Bremer, som i sköna och gripande ord för samtida och eftervärld tolkat sina drömmar och syner, vilja vi resa en ärestod. Mildt och fast skall hennes själs maning, liksom en gång Birgittas, tala till nya slakten från hennes af konsten förevigade gestalt.

På initiativ af Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm ha nedanstående kvinnoför- eningar enat sig om att genom undertecknade verka för att en staty åt Fredrika Bremer kommer till stånd å värdig plats i en af Stockholms par- ker. Bidrag till minnesstoden mottagas af un- dertecknade:

Stockholm i januari 1913.

För Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm: Kerstin Hård af Segerstad, fil. dr., kommitténs ordförande, Holländaregatan 29; Ann Margret Holmgren, f. Tersmeden, Norra Mälar- strand 22; Stina Quint, Artilleriegatan 4; Anna Fri- sell, kommitténs skattmästare, Karlavägen 32; Hilda Sachs, f. Engström, kommitténs 1:a sekre- terare, Tegnérgatan 47. För Fredrika-Bremer-för- bundet: Sigrd Leijonhufvud, kommitténs v. ordfö- rande, Brahegatan 51; Agda Montelius, f. Reuter- skiöld, S:t Paulsgatan 11; Lydia Wahlström, fil. dr., Johannesgatan 22. För Hvita Bandet: Emilie Rathou, Humlegårdsgatan 22; Tora Fries, f. Nord- ling, kommitténs 2:a sekreterare, Valhallavägen 25. För Nya Idun: Bertha Hübner, Sibyllegatan 77. Sigrd Elmlad, f. Petterson, Kommendörsg. 28.

Cerebos Salt

tillverkad af filtrerad saltlake i hygieniska fabriker.

Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

IDUNS MODELLKATALOG

Ombärlig för alla sömmerskor och för alla hem.

Sex rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag.

Prenumerationspris 1.80 för helt år — 80 öre pr häfte.

Skall byggnadsstilen alldeles urarta å landsbygden?

Från en resa i Dalarna.

ET ÄR EJ BLOTT STATIONS- och villasamhällena som numera erbjuda anblicken af ett befänkligt nedåtgående i smak och omtanke då det gäller att bygga. Denna vår tids urartning möter oss äfven på själfva landsbygden, dock ännu lyckligtvis ej så utbredd där, att ej något af den gamla byggnadsstilens symmetri och enkelhet finnes kvar. Fara föreligger dock att dessa rester äfven skola fördärfvas, ty hvad som anses för modernt är smittofarligt. Bland andra landskap, som hotas af förstöring i byggnadshänseende, är tyvärr äfven Dalarna.

Och dock har Dalarna många konstnärshem: där finns ju Carl Larssons utomordentliga, utvuxet ur en liten enkel gård. Där finns Zorns, både med gammalt och nytt, allt insatt med den fullkomligaste smak och harmoni. Där finns också många andra vackra konstnärshem, större och mindre; sådana stugor växa upp här och hvar och pryda dalsocknarna.

Ankarcronas gård i Leksand i Tällbergs by intager en särställning. Den är fullt trogen, gammal äkta dalstil med stugan, fjöset, stallet och härbret inramande gården. Allt precis såsom det en gång var då folkets egen gamla byggnadsstil stod på höjden af skönhet, kraft och målmedvetenhet. Hvarje detalj i sättet att bygga är den riktiga, själf har Ankarcrona studerat detta och själf varit med om hvarje detaljs utarbetning, då de gamla stugorna byggdes eller tillbyggdes.

Inferiörerna äro lika fullkomliga, de vittna om en sakkunskap och en smak som ligga på ett plan öfver allt beröm. Denna gård i Tällberg är ett minnesmärke och kommer säkert en gång att uppskattas efter förtjänst och af staten eller kommunala myndigheter med stor tacksamhet bevaras såsom bevis för hur storartadt högt byggnadskonsten en gång stod hos folket.

Typiska gårdar i Dalarna af god verkan, hvilkas stil icke borde få fördärfvas: 1. St. Tuna socken. 2. St. Skedvi socken. 3. Alfdalens socken. 4. Mora socken.

Så gamla stilenliga gårdar som denna finnes troligtvis endast styckevis kvar, och på ganska få ställen. Nästan hvarje gård i Dalarna har dock ett minne af det gamla kvar, nämligen härbret. En och annan kännare kan ju ha intresse af att bevara äfven böningshuset i den riktigt gamla stilen, men oflast hafva ju redan och komma allt mer tidens fordringar på större utrymme att göra sig gällande.

Den byggnadsstil, som nu karakteriserar den typiska dalstugan, är dock af så god verkan — står så bra i naturen, och passar så bra mot det gamla härbret och den andra uthuslängan, är dessutom i sin planläggning så praktisk att den synes kunna räknas för ganska förmånlig landsbygdstil. Och utgående från denna böra sedan förändringar för nutidens behof kunna göras. Denna stugas kännemärken synas mig i få drag vara följande: ryggåsstugutypen är öfvergifven, men stockvirket är ofta bibehållet och

Fördärfvad landsbygdstil: 5. Jfr nybygget (glasverandastilen) och gamla stugan. 6. Vanställd gammal bergsmansgård. 7. Jfr med n:r 4: två bostadshus i samma by, det ena med, det andra utan trapphus.

les urarta å landsbygden?

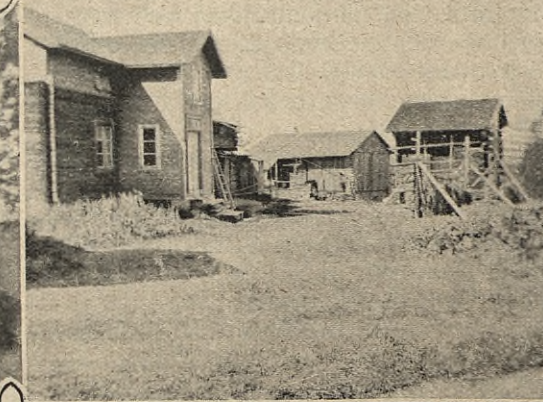
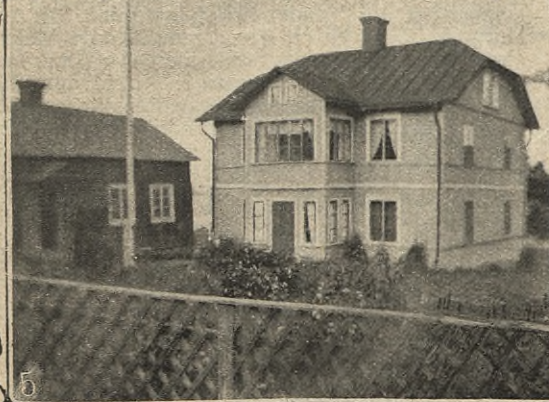
AF ANNA LINDHAGEN.

knutarna stillet dekorerade genom att de utskjutande stockarna korsade hvarandra; väggarna äro något högre än på de äldre stugorna, de små gammaldags fönsterrutorna, ofta blyinfallade, ha gjorts något större (3 rutor i höjd och 2 i bredd af en god proportion); taktäckningen består oftast af spån; förslukvisten är öppen med tak och försedd med präktiga stolpar i hörnen eller enkelt fasonerade bräder; huset innehåller ett rymligt kök och en mindre kammar samt farstu' med trappa upp till vinden; färgen är oftast den vackra grå som uppkommer af luftens och vätans inverkan på det omålade träet; någon gång rödmålning. I mer burgna gårdar förekomma två sådana bostadshus eller ibland i somliga socknar bostadshus i längre längor. Bergslagen utmärker sig för större manbyggnader, ofta med brutet tak.

När nu behovet att ändra en sådan gård, eller ock endast önskan att modernisera uppstår, så kan man iakttaga följande förändringar: antingen "gambelstugu" rifves ned och det bygges en ny "stugu", delvis med det gamla timret, eller "gambelstugu" mer radikalt ändras.

I bägge fallen uppstår oftast den olyckliga hustyp, som trängt fram öfverallt från egna hems- och stationsområden samt fullt modernt byggda stadspartier till landsbygden. En utbyggnad göres å främre delen af huset, tjänande till farstu' och trapphus, samt förses dessutom ymnigt med glas, hvarigenom de dubbla glasverandorna uppstå. Ofta höjes huset samtidigt, så att man får rum äfven ofvanpå, men ibland göres denna oformliga utbyggnad blott för farstu'ns och vindstrappans skull.

Vill man ha ännu större utrymmen, där handelsbod eller något dylikt skall inrymmas, bygges huset i vinkel, men så kort åt hvardera hållet i proportion till höjden, att ett sådant hus gör ett stillöst och tråkigt intryck

samt förses ofta med torn och alla möjliga omoliverade utbyggnader. Formerna för dessa större hus från våra villa- och stations-samhällen ha också förrit sig till Dalarna, men än så länge ha de dock ej hunnit till de mindre byarna, utan i allmänhet ha t. v. endast Leksand, Morastrand och dylika representativa orter hugnats därmed. Till det vackra Gagnefs heder må nämnas att där ett nytt handelsbods hus var uppfördt i god och praktisk stil, och att ett nybyggt Folkets hus var uppfördt på samma fördelaktiga sätt.

En mindre förändring, vidtagen endast för att få skydd mot kyla, utgöres af den öppna kvistens brädslagning, hvarvid då ej gammaldags gedigen enkelhet följes, utan de gamla stolparna i hörnen få alldeles försvinna. Glasrutor, hvilka i form ej passa mot huset i öfrigt eller dess öfriga fönster, insättas. Äfven där man ej bryr sig om att ha läckt farstukvist, utan har den öppen, förnyar man icke de murknannde, ofta utmärkt vackra förstugukvistarna i samma eller liknande vackra form, utan

lräsågningens odekorativa och tråkiga mönster få i stället tjäna till prydnad. Äfven värdesättandet af groft virke börjar minskas. Mycket ofta — ja hroligen oftast — låter man ej vid ombyggnad det gamla stiliga stockvirket, som ger en sådan kraft och stämning åt en träbyggnad, synas utåt. Man behåller det blott för att det af ekonomiska skäl måste användas, men man likasom skäms för det och brädslår stockarna. Stockjättarna skylas af smala brädpygméer.

Fönstren, som å den typ här beskrifvits, redan ut-

8. Fullt inbyggd kvist och öppen kvist. 9. Gammal mycket vacker kvist och en af betydligt mindre god verkan. 10. Äldre trapphus, som ej verkar oproportionerligt (jfr 6 och 7).

vidgat sig så mycket som ett litet hus tål vid, göras alltför höga, samt alltför många både från yttre och inre synpunkt.

Hvad färgerna angår öfverger man det enfärgade grå eller röda (endast afbrutet af hvitt kring fönsterna), hvilken enkelhet ger en sådan hvila öfver en gård för synsinnet. Man stryker i stället både gröna och hvita ränder öfver hufvudfärgerna, och på alldeles för många ställen: på knutar, rundt fönsterna (ofta två färger), omkring alla dörrar, tvärs

öfver stugan till och med. Och så är helheten förbi.

Papptaken äro lyckligtvis ännu i Dalarna sällsynta utan spån tycks verkligen stå sig i bruk i detta skogsland.

Hvad nu särskildt de farliga utbyggnaderna angår, så böra nödiga ändringar kunna vidtagas utan utbyggda trapphus. Men äfven förr i världen har man använt sig af sådana någon gång, dock utan vår tids klumpighet i konstruktionen. I Stora Tuna, där för öfrigt de väl bibehållna gårdarna synas vara i minoritet, finner man en sådan af en föregående generation gjord utbyggnad. Denna springer icke så långt ut som nulidens, hvarför den ej heller verkar så oproportionerlig mot byggnadens hufvud-

del, som vår tids trapphus göra; fönstren äro också ditsatta med en viss stil-känsla. Jag språkade med gårdens fullvuxna dotter, af samtalelet framgick att hon tyvärr fann det nya stora skåpet långt önskvärdare. "Deras gård var så gammal."

Hvad så den utbyggda kvisten angår utanför en envåningsstuga, så är ju dess tillkomst mycket förklarlig, då den ju bildar liksom en ytterfarsu' till skydd mot kyla. Lätt skulle en sådan kunna komponeras till något riktigt prydligt, då man har stommen till den i de gamla förstugukvistarna. I arbetet "Gamla svenska allmogehem" finnas afbildade flera sådana nästan helt inbyggda kvistar af utmärkt god verkan.

I nyare villastil har man ju nu lyckligtvis öfvergifvit både trapphus och fula kvistar. Mätte ej landsbyggdens gårdar helt hinna förstöras af dem!

(Forts.)

Raymond Poincaré.

Madame Poincaré.

Det nya franska presidentparet.

TILL FRANKRIKES PRESIDENT EFTER FAL-lières har med stor majoritet valts konseljpresidenten Raymond Poincaré. Den endast något mer än femtioårige presidenten som tillhör en bekant fransk familj har en lysande bana i det offentliga lifvet bakom sig. Han har tagit både juridiska och filosofiska lärdomsgrader och är känd lika mycket som en konstnärligt, socialt och litterärt intresserad man som i sin egenskap af framstående politiker. Han är jurist, filosof och estetiker på en gång och har utgifvit böcker om "Samtida idéer", om "Konst- och litteraturfrågor" och om "Politiska förhållanden och personligheter". Han är medlem af en ofantlig massa

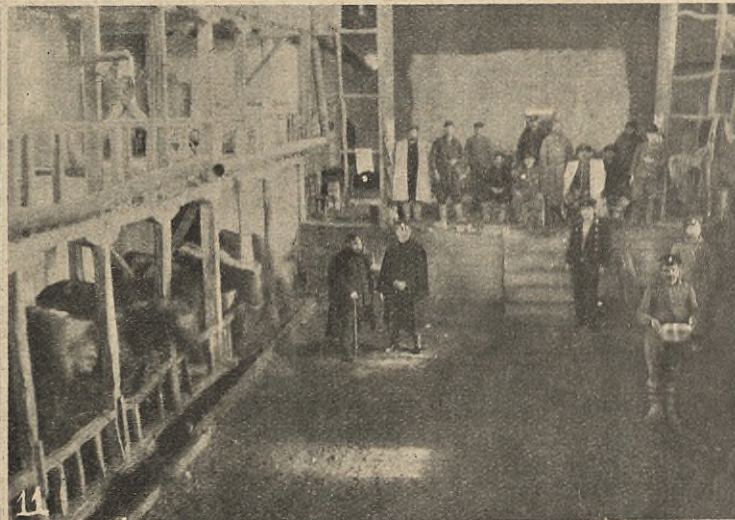
konstsällskap som ha till syfte de sköna konsternas främjande, byggnadsverks och gamla stadsdelars värdande och dylikt.

Efter att ha skött olika ministerportföljer blef han förlidet år konseljpresident och har utåt särskildt gjort sig känd genom det nit hvarmed han arbetade på att fredligt lösa Balkanfrågan. Frankrike har helt visst i honom fått en president, som blir mer än en tom dekoration.

Vi meddela äfven ett porträtt af den nye presidentens maka, den charmant madame Poincaré, som helt visst på ett förträffligt sätt kommer att fylla plikterna som värdinna i Elyséepalatset.

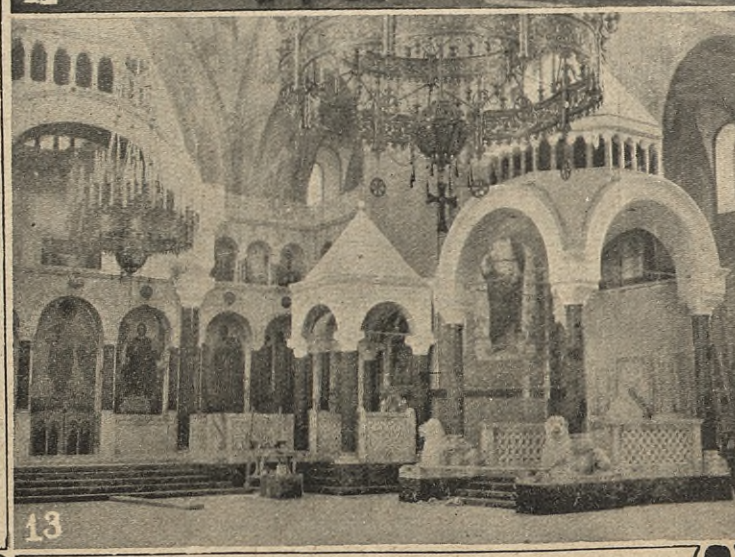
GENOM EN SVEJSK KAMERA PÅ KRIGSSKÅDEPLATSEN.

ETT AF VÅRA NUMMER I slutet af föregående årgång voro vi i tillfälle meddela några bilder från krigsteatern på Balkan, som sändts oss af en till kriget nedrest svensk officer, löjtnant greve Aug. Stackelberg. Nyligen återkommen från den intrycksrika färd, har greve S. medfört en stor kollektion intressanta bilder, hvaraf vi fått förmånen utvälja den serie, som våra läsare nu ha under ögonen. Bild 1 framställer bulgariska kavallerister tillhörande den brigad, som söder om Dimotika tillfångatog Vaner Paschas armé, bestående af 400 officerare och 9,000 man. Bild 2 framställer en pontonbro öfver floden Maritza, 15 km. från Adrianopel. Bron är den andra, som byggts på denna plats af serbiska ingenjörtrupper — den första tog Maritza med sig vid en öfversvämning. Å bild 3 synes serbiska Donaudivisionens artilleristridsställning framför Adrianopel och å bild 4 finna vi serbiske artilleribefälhavaren bjudande på lunch framför sin bostad: en håla, utgräfd i marken och täckt med bräder och jord. Midterst i gruppen löjtnant S. Bild 5 visar hur å en järnvägsstation konung Ferdinands af Bulgarien proklamation till sitt folk är uppslagen med anledning af krigsförklaringen den 18 okt. Deko-

reringen med flaggor och blommor anger krigets popularitet i Bulgarien. Bild 7 återger hur under en utfärd till stridslinjen passeras en nedbränd turkisk by. Bild 8 framställer "Vaktparaden" i Mustafa Pascha, bestående af landstormsmän, som bevaka broar, förråd, regeringsbyggnader m. m. i den eröfrade staden. Å bild 9 märkes en macedonisk friskarechef i galadräkt — silfverkedjor öfver bröstet och silfverbeslagna pistoler och dolkar i gördeln. Bild 10 är en vy tagen från minareten till moskén i Mustafa Pascha. Bilden visar norra delen af staden samt den väldiga floden Maritza. Bild 11 visar en interiör af teatern i Mustafa Pascha. Teatern användes till sjukstall för hästar och erbjuder en tragikomisk anblick. Veterinärer med bitråden syssla på scenen mellan rester af fonder och kulisser, medan logerna upplagas af sjuka hästar, som vänta på behandling. Bild 12 återger serbiska fällbageriet i Mustafa Pascha. Bild 13 slutligen visar en interiör från den ännu ej fullt färdiga katedralen i Sofia. Byggnaden kostar 6 milj. francs och är inredd och utsmyckad med öfverflödande orientalsk prakt och medellidsartad smak. Till höger kungaparets tron, hvaröfver man ser bilder i mosaik af kungen och drottningen, klädda i forntida östromerska kejsardräkter.

Boken om Rom.

Henrik Schück: Rom. En vandring genom seklerna. Hugo Gebers förlag 1912. 9 kr.

BLAND DEN ANMÄRKNINGSvärdt stora massa nya böcker, som våra förläggare under julmånaden kappats om att sända ut i marknaden, torde knappast någon vara mer förljant af uppmärksamhet och mindre i behof af rekommendation än Henrik Schücks bok om Rom. Ett ämne som Roms historia behandladt af en vetenskapsman som Henrik Schück: hvilken imponant och lycklig kombination af sak och person. I långa år har Schück ägnat sig åt studier och utforskning af den eviga stadens historia, och man vet ej hvilken svensk skulle kunna som Rom-forskare och Rom-kunnig uthärda en jämförelse med Schück. Resultatet af hans arbete, hvaraf brottstycken offentliggjordes för några år sedan i andra delen af samlingen "En resandes anteckningar", har också blifvit ett utomordentligt gediget verk som vittnar högt och vidt om energin i svensk vetenskaplig strävan och om en svensk vetenskapsmans mod att gripa sig an med och ihärdighet att genomföra en verkligt betydande uppgift. Henrik Schücks Romverk är det första i sin art i Sverige; det har i ett slag förskaffat vårt land ett namn i de främsta moderna Romforskarnas led; det är ett verk af bestående värde, ett verk som svensk Romforskning aldrig torde kunna förbigå.

Blott fackmannen, som genom egna forskningar på en eller flera delar af det vidsträckta området fått omedelbar kännning af stoffmassans väldighet och för sig realiserat mångfalden af de specialstudier en forskning som denna förutsätter — arkeologiska, politiskt-, religions-, kultur-, konst-, litteratur-, språkhistoriska m. fl. — kan bilda sig en adekvat uppfattning af svårigheten af en kritisk framställning som Schücks. Men äfven den icke helt okunnige lekmannen förmår genom en arkeologisk och, när historien tar vid, historisk utblick från början af tusentalet f. K. och ett öfverslag af den europeiska kulturens gång under närmaste två tusen femhundra år göra sig en någotsånär hållbar föreställning om huru kräfvande uppgiften att skriva Roms historia är och hvilket mångsidigt och mödosamt arbete måste vara kondenseradt i en sammanfattande skildring som den Schück gifvit af sin "vandring genom seklerna".

Just häri ligger en af detta verks främsta förljånster: det är en levande skildring Schück lämnat af Roms öden i deras rika organiska sammanhang med det enastående stycke världshistoria de spegla — och ingen torr registratur, ingen oorganisk granskning blott af vetenskapliga metoder och af resultaten af de olika vetenskaper som måst samverka för att forskaren skolat kunna aflyssna de romerska ruinhögarnes stenar ett begripligt språk. "Rom" är ett populärt verk i den meningen att det icke bringar läsaren under ögonen hela den invecklade vetenskapliga apparat ett dylikt arbete

kräfver; icke desmindre får man på mångfaldiga ställen inblickar i den vetenskapliga verkstaden: man får följa forskaren på hans gång från sekel till sekel, från jordlager till jordlager, från ruin till ruin, från palats till palats, från tempel till tempel, och man lämnas i framställningen af hypoteser och diskussionen af åsikter icke utan kunskap om huru "Roms stenar", metodiskt studerade bringas att afslöja en historia, hvarfill ingen stad på jorden kan uppvisa motsycke. Och framförallt: Schück har icke glömt att inom Roms murar fallösa generationer af människor lefvat och verkat, kämpat och dött; och i och med att han fogat ord till ord af en i sin saklighet beundransvärd skildring af själfva stadens historia har han ock kastat snabbt ljus öfver släktenas lif i den mån det ställt i omedelbart samband med stadens.

Roms historia — den förhistoriska stadens uppkomst ur de etruskiska herdebyarne på Tibersträndernas kullar, dess underbara uppväxt till det halft legendariska kungadömet, den eftergrekiska antikens, den världs-eröfrande republikens stad, men framförallt till kejsaridens maktberusade europeiska världsmetropol; dess gradvisa förstörelse från Justiniani tid och nedsjunkande under barbarmassornas härnadsståg, de kristnas likgillighet, påfvedömet strider o. s. v. till medeltidens ruinstad, med hvars minnesrikedom endast det så mycket tidigare förfallna Athens är i någon mån jämförlig — Roms historia speglar de betydelsefullaste faserna af hela västerlandets historia under två tusen år af de tre tusen denna stad lefvat. Antikens, den första kristna tidens och medeltidens politiska, religiösa och allmänt kulturella utveckling sammanhänger i väsentliga afseenden med Roms öden; kultur har följt på kultur, och under seklernas gång har Rom, det eviga, växlat utseende, växlat i omfattning, växlat i folkmängd, växlat från det största inflytande till den djupaste maktlöshet, uppstått och förfallit och åter uppstått. Schück följer stadens lif genom tiderna fram till förstörelsens kulmen på 1300-talet, då den en gång så namnlöst mäktiga och stolta kejsarstaden endast genom sina hopade ruinmassor skilde sig från den förhistoriska tidens herdeby. Och i ett kort afslutningskapitel, i hvilket han lyckligvis ställer en andra del i utsikt, antyder den lärde forskaren konturerna af renässansens — återuppståndelsens — barockens och vår tids romerska historia, under hvilken modern förstörelse gått hand i hand med ett oförtruet arbete på utforskningen af all den så härliga och dock förgängliga prakt som hopats i Rom.

Det är till detta arbete, fotadt på fackarkeologernas sedan början af 1700-talet pågående utgräfningar, Henrik Schück bidragit med sitt storartadt anlagda verk, hvaraf ett med vetenskaplig och icke mindre konstnärlig smak utsökt bildmaterial, delvis hämtadt ur flydda tiders Romframställningar, ingår som en högst värdefull del.

Den som känner Henrik Schück från hans produktion på den svenska och allmänna litteraturhistoriens gebit, känner hans historiska vidsynhet, hans märkliga kombinationsförmåga, hans kunskapsrikedom och outtröttliga forskarifer inför de svåraste problem, återfinner i boken om Rom dessa hans bästa egenskaper i rikaste mått.

Det ringa som här kunnat sägas om denna bok har blott haft till syfte att i någon mån bidraga att rikta uppmärksamheten på den insats i svensk kultur Henrik Schück gjort med sitt verk om Rom.

HARALD HEYMAN.

Moderna tafvelpris.

Några anteckningar af
GEORG NORDENSVAN.

DEN SOM HAR ALDRE KONSTverk att afyttra bör skynda sig. Kursen är för närvarande mycket lockande, amerikanska miljardörer betala hvilka summor som helst för nöjet att öfvertrumfa gamla världens kapitalister och öfverföra skatterna till U. S. A., och konsthandlare med väderkorn ha fört konsten att driva upp priserna till en svindlande höjd.

Redan före innevarande gyllene tider kunde det nog hända, att ett och annat konstverk fick betalas dyrt. Sålunda betalade Louvremuseet år 1852 ej mindre än 650,000 fr. för Murillos sväfvande madonna. Ungefär samtidigt förvärfvade samma museum Antonello da Messinas kondottierporträtt för 113,500 fr., men Riberas Grafläggningen kostade endast 10,526 och Vermeer van Delfts Knypplerska 7,500. Något senare betalades 200,000 fr. hvardera för ett par osäkra Rafael. Men med häpnad finner man, att en genre jämte två stilleben af Chardin kostade sammanlagt 1,150 fr. År 1907 köpte Louvremuseet två Chardin-porträtt (Fiolspelaren och Gossen med snurran) för summa 350,000 fr. Chardin hade i lifstiden sålt ett exemplar af sistnämnda målning för 25 fr. På en auktion 1912 betalades Chardins gosse, som blåser såpbubblor, med 300,000.

Hur priserna stigit för en del målningar på sista tiden framgår exempelvis af att Louvre 1895 betalade 12,600 fr. för Davids porträttgrupp af de tre damerna från Gand, men 1902 kostade hr och fru Sériziats' porträtt af samme målare summa 140,000.

1700-talets franska måleri har förr stått mycket lågt i pris — det mesta har gått till England. Det låter otroligt, att Watteaus mästerverk "Gilles" — den stora Pierrottaflan — år 1826 efter ägarens död såldes i Paris för 650 fr. Taflan kom sedan till Louvre med La Cazes samling och skulle nu betalas med en miljon.

Nu har den franska rokokons mästare en lysande marknad. Våren 1912 såldes på auktion i Paris ett allegoriserande dampporträtt af Natlier för 195,000 fr., ett mansporträtt af Greuze för 109,000, ett porträtt af Fragonard för 120,000 och densammes skämtsamma genre "Uppfostran gör allt" för 250,000. Fragonards "Minotaurus' offer" hade 1880 betalats med 5,300 fr., i juni 1912 såldes den för 360,000.

På samma auktion — af Dozets galleri där Rothschild och amerikanska konsthandlare voro de förnämsta köpare och som på två dagar inbringade 10 milj. — betalades en statyett Oskulden af Clodion med 236,000, ett dampporträtt af mad. Vigée-Lebrun med 400,000 och ett porträtt af La Tour med 600,000. Det sistnämnda hade så pass nyligen som år 1903 sålts för 5,000. Ett flickporträtt, måladt af engelsmannen Lawrence, betingade 200,000 fr., ett dampporträtt af samme målare såldes i fjol våras för 435,000.

Äfven en och annan af de gamla mästarna kan från sin himmel glädja sig åt, att hans arbeten äro högtskattade. En helig familj af Mantegna köptes 1903 i London af samlaren Weber i Berlin för 50,000 mark. Den såldes i februari 1912 för 590,000 samma mynt.

Upptäckten af Greco (se min konsthistorial) har inbringat konsthandlare vackra summor. Hans märkliga porträtt af storkviseorn Nino de Guevara uppskattades för ej länge sedan vid ägarens död till 25,000

pesetas. Konsthandlaren Durand-Ruel i Paris erbjöd arfvärket 50,000. Dessa rådfrågade Cossio — Grecos biograf. Denne frågade. Durand-Ruel bjöd 100,000 fr. Cossio frågade fortfarande. Men när anbudet höjdes till 200,000 kunde inte arfvärket stå emot längre. Efteråt sålde Durand-Ruel porträttet till miljardören Havemeyer i Newyork för obekant pris. Han förlorade säkert ej på affären.

Prisstegringen sträcker sig äfven till modernas målarens verk. Jag skall inte tala om hur François Millets taflor, som i mästarens lifstid kunde köpas för några tusental francs, åkt upp till ofantliga summor, nära miljonen. Af hans samtida står för närvarande Corot högst.

Corot var mycket flitig och alsterrik. Han målade omkr. 4,000 taflor under sin långa lefnad. Men det underliga är, att man räknar de "äkta" Corot som finnas i Amerika, till 12,000 — detta efter uppgift i en uppsats i tidskriften Die Kunst, hvarifrån jag har några af mina sifferuppgifter.

Landskap af Corot betalades på auktioner i Paris 1912 med 120,000, 133,000, 310,000 ("Strid under träden"), 350,000, och af hans figurtaflor inbringade "Damen med pärlan" 150,000, och "Kvinna i blått" 162,000 — den sistnämnda köptes af Louvre.

Delacroix står sig. Hans ridskola betalades med 140,000 fr. på samma auktion, där en amerikansk konsthandlare inropade Regnaults mycket omskrifna Salomé för 488,000.

Daumiers små taflor stå lägre i pris. Les amis de Louvre betalade på Rouarts auktion för några veckor sedan "Crispin et Scapin" med 60,000. Men hvad sägs om, att vid samma tillfälle Degas' "Danseuses à la barre" belingade 435,000 fr.? Det lär ha varit det högsta pris, som betalats för en målning, medan målaren ännu är i lifvet. En annan dansöfva af Degas slogs bort för 100,000.

Manets Musiklektion har betalats med 120,000. För ett år sedan eller något mer betalade Mannheims museum 100,000 mk. för Manets kejsar Maximilians arkebusering. Då kostade hans "Frukost i ateljén" 250,000 mk — den frikostige köparen har sedan skänkt taflan till nya pinakoteket i München.

I Tyskland är man ännu inte van vid liknande priser. Dyrast af modern konst äro där franska målningar, som införas af tafveljobbare. Det var på en auktion i Paris ett dampporträtt af tysken Leibl kunde gå upp till 140,000 fr., men samme mästares Spinnerkor — som säges vara ett föga betydande verk — betalades likväl år 1910 med 75,000 mk och Böcklins Meerresidylle skall ha gått upp till 100,000. Belgiska staten betalade en familjegrupp af Stuck med 60,000 mk. Att ett af Lenbachs Bismarckporträtt på en auktion i München 1911 gick upp till 20,000 mk, omtalades då som ett sensationellt pris.

Med de slösande miljardörerna och de stora konsthandlarna kunna museerna endast sällan täfva. Louvre har visserligen år 1908 betalt 200,000 fr. för ett porträtt af Memling, och "Mannen med vinglasen" — franskt porträtt från 1400-talet — betalades med 190,000. Och jag vill minnas det var en miljon, som National Gallery i London betalade för en herdarnes tillbedjan af Petrus Christus. Men oftast måste äfven de rika bland statsgallerierna bevittna, hur konstverk af största betydelse gå dem förbi och hur konstströmmen rinner västerut. Så högt i Norden som i Sverige söker den sig, som beaktat, fram i sydvästlig riktning.

Från scenen och estraden.

DRAMATISKA TEATERNS NYARS-program, "Min vän Teddy" af André Revoire och Lucien Besnard är onekligen ett "behagligt stycke". Teddy hör till dessa fabulöst rika amerikanare, som fara öfver till Europa, enkannerligen Paris, för att med sina naturfriska egenskaper, sin förmåga att säga sina tankar rent ut, och mera sådant göra chock i den fördärfbringande pariskulturen. Typen tar sig inte illa ut på scenen, men om den är sann, blir en annan fråga. Teddy förälskar sig i politiker Didier-Morels hustru, den förtjusande Madeleine, ett under af behag och rena seder. Hon är ganska försummad af sin uppblåste herr man, hvilket gör att Teddy besluter sig för att göra henne till sin maka. Det betyder inte det ringaste att hon redan är en annans lagvilda hustru, Teddy anser det som den enklaste sak i världen att få en skilsmässa till stånd genom att göra en brottslig kärleksaffär af ett löjligt sympatiförhållande mellan Didier-Morel och en bedagad men inflytelserik kvinna, presidenttänkan Roucher. Det lyckas också, men en viss Berlin, en fransk diplomat-snob, som förut, ehuru utan framgång, sökt bli Madeleines älskare, får nu mottaga hennes giftermålsanbud, hvilket gör den starke Teddy till en trasa, medan Madeleine å sin sida ända in i sista ögonblicket är blind för den verkliga halten af Teddys känslor. Naturligtvis få de hvarandra till sist, men åskådaren tycker, och ej utan skäl, att de båda människorna en stund burit sig åt som ett par riktiga våp. Pjäsen har emellertid flere roliga scener och är vidare så ofantligt dygdig, att den skulle kunna uppföras i en klosterpension. Herr de Wahl har inkarnerat sig i Teddys person och verkar både roande och sympatisk. Fru Stina Hedberg är en behaglig och i de indignerade momenten särskildt lyckad Madeleine. Så ha vi herr Personnes politiker och fröken Ahlanders behagsjuka presidenttänka, återgifna med bepröfvade grepp i de komiska strängarna, hr Lambert, G. Hillberg m. fl.

På Intima teatern gästspelar fröken Hilda Borgström i en engelsk komedi "Eldskärmen" af Alfred Sutro, ett stycke, som skildrar två kvinnors kamp om en man och som har en mycket underhållande och kvick andra akt, men sedan bleknar i färgen och får ett banalt slut. Fröken Borgström räddar emellertid stycket genom sin distingerade konst, som endast har det felet att ibland vilja bli för mycket konst. Hennes repliksägning är beundransvärd och hennes spel föreför detaljer, som i finhet och psykologisk betoning äro mönster af artistisk förmåga. Herr Lavén som den afledande "eldskärmen" utvecklar sitt kända humoristiska resonörlinne, hvilket aldrig förfelar sin verkan, den för sin lycka kämpande hustru spelar måttfullt och varmt af fröken Nelson, och hr Westin förtjänar erkännande för sitt naturliga spel som den naive maken, detta så mycket mera som rollen gång efter annan blir mer än lofligt oskuldsfull.

Ostermalmsteatern har lefvt upp ännu en gång. Det är konsertdirektör Eduard Gellin, som djärft nog startat ett teaterföretag inom den kuriösa lokalen med de mångskiftande ödena. I alla händelser är det skada att Zacharias Topelius' af alla författarnamn skall bli utsatt för profanering genom upptagandet af ett så svagt verk som hans föräldrade skådespel "Efter femtio år". För en modern publik måste det bli onjuttbart med sin mossbelupna faktur och sin omöjliga handling. Endast det mest förstklassiga spel hade kunnat rädda programmet från fall. En och annan af de uppträdande gjorde ju sin sak ganska bra, men andra återigen voro parodiska som i ett spex, hvilket totalt frasade sönder intrycket. Den godmodiga premiärpubliken, som aldrig har sin ödmödesförmåga med sig, när den verkligen behöfs, applåderade och frös — båda delarna lika grundligt, kanske i förhoppning att nästa program skall ge bättre valuta.

En ny violinist, Wolfgang Bülow, har konserterat för stockholmspubliken med en hel del stora verk af Tartini, Bach, Mozart m. fl. och visade sig som en gedigen konstnär, men utan alla bländande virtuosegenskaper. Och det är ju heller inte alltid nödvändigt att vara en trollkarl som musiker för att intressera.

Tredje symfonikonserten bjöd på Beethoven-symfonierna 5 och 6, den förra, nu som alltid underbart skön genom sin starka, stridbara ton, den senare vederkvickande som en vandring i ett vackert sommarlandskap.

Beethovenbeundrarna hade fyllt operasalongen från golf till tak.

ARIEL.

Hur fästet blef taget.

Berättelse af HELENA NYBLOM.

(Forts.)

ÅSTA MORGON MEDAN HENNES TÄRNA, som hade följt henne från Kullen, hjälpte henne med påklädningen, saft hon och grubblade på, hvad hon väl skulle säga till herr Gösta, när hon mötte honom vid frukosten. Men det var onödigt bekymmer, ty han infann sig inte. Pagerna, som passade upp vid bordet, underrättade henne om att han ridit bort för att se till en gård som låg ett stycke från Halla. Man visste inte ens, om han skulle komma hem till middagen. Förmiddagen tillbragte Anna med att gå omkring i slottet och laga det i noga skärskådande. Men det var inte gjordt på en dag. Här funnos så många sällsamma ting från alla världens länder, och isynnerhet fängslades hon af bokrummet som innehöll så mycket obekant. Hon tog ned en foliant och satte sig att läsa, och innehållet upptog henne så helt att timmarne gingo, och hon glömde både hvar hon var och hur hon kommit hit. Slutligen slog hon igen boken och gick ner för trappan för att promenera på den lilla landremsan omkring slottet, hvilken skilde det från sjön. Här var fullt med blommor i alla färger, och hon plockade sig den vackraste bukett af ranunkler, ringblommor och röda rosor.

Då middagen kom, hade herr Gösta ännu inte anländt, och hon fick gå ensam till det stora bordet, som var dukadt i riddarsalen.

Det lyste af silfver och blänkte af dyrbara kristaller, och vid väggen stodo två pager örörligt uppsällda, färdiga att betjäna henne.

Man bjöd henne utsökta karpar, och hon frågade: "Hvarifrån ha ni fått den här goda fisken?"

"Den har herr Gösta fångat," svarade en af pagerna bugande.

"Jaså!" sade Anna.

Därefter kom en rått med stekta vildänder. "En härlig fågel!" anmärkte Anna. "Är den här ifrån Halla?"

"Herr Gösta har med egen hand nedlagt denna," svarade en af pagerna.

"Hm," sade Anna blott och lät sig maten väl smaka.

Till slut bars in en stor silfverskål med smultron. Det fanns inte många smultron vid Kullen och de voro Annas älsklingsrätt.

"Så härliga smultron!" utbröt hon. "De ha väl växt i skogarne här?"

"Herr Gösta plockade dem själf i morse, innan han red bort," svarade pagen.

Anna blef tankfull. — Nog kunde hon föreställa sig, att herr Gösta kunde vara road af fisket och jakten, och ganska rimligt var det ju också, att han bragte bytet till sitt eget kök. Men att han i morgongryningen gick i ängarna och plockade smultron, ett för ett — det var väl ändå ganska besynnerligt. För hvarje bär hon stoppade i munnen såg hon honom gå krökt öfver gräset och samla dem.

Nästa dag såg hon honom ett ögonblick. Hon stod i fönstret i ett af de stora rummen och tittade emot skogen, då han kom in.

"God morgon, Gösta!" sade hon munterl. "Du har varit länge borta!"

"Jag fick lof att se till mitt folk ute på marken," svarade han. "Nå, hur trifs du på Halla?"

Han tog inte ens hennes hand, men såg blott på henne med sina goda, lugna ögon.

"Bra," svarade hon. "Fastän nog tycker jag det är trångt att inte kunna se annat än träd. Jag har ju varit van att se ut öfver hela

hafvet. Hvad finns det där på andra sidan skogen?"

"Där tar slätten vid," svarade Gösta. "Men vi ha låtit träden växa för att skydda oss emot vinterstormarne."

"Jag skulle vilja ha en till ut öfver den vida slätten," sade Anna. "Då skulle det kännas lättare att andas."

Gösta svarade inte, men nästa dag då Anna såg ut genom fönstret kände hon knappast igen utsikten. En mängd af de stora träden i skogsringen hade blifvit fällda, och igenom öppningen såg Anna långt, långt bort öfver den blånande slätten. Hon kunde nästan inbilla sig, att det var hafvet, som glänste i fjärran. Då hon mötte Gösta i trappan, skyndade hon emot honom. Men hon hejdade sig och sade blott med vänlig röst: "Tack, Gösta, att du slog hål på muren. Nu känns det mycket lättare att lefva."

Han böjde hufvudet utan att le. Hon såg honom aldrig le, men så såg hon honom också så sällan. Först hade han så mycket bestyr med att se till sina många gårdar och allt sitt folk. Han red bort tidigt på morgonen, då hon ännu sof, och sent på natten, när hon hade gått till sängs, kunde hon höra hofslagen af hans häst på vindbryggan när han återvände från sin färd. Men ständigt hörde hon hans namn, ty allt folket talade om sin älskade herre. När hon red ut och i brist på bättre tillade in i bondstugorna, blef hon emottagen som ett högre väsen, beundrad och välsignad, alltsamman för Göstas skull. Än hade han gett en gammal gumma tak öfver hufvudet, än hade han efterskänkt arrendet på ett stycke jord, som slagit fel. Ja till och med en tjufskytt, som skjutit en råbock i hans skogar, hade han förlåtit, blott därför att mannen var fattig och hungrig. Det nästan relade Anna att jämt höra talas om Göstas förlänster.

"Det är rent af ansträngande att ha en så fullkomlig man," sade hon för sig själf och gaf sin häst ett rapp, där hon red fram på slätten. "Och jag kan inte älska honom, nej, jag kan inte!"

Den hetaste sommarmånaden var öfver och Anna började känna sig ensam på Halla. Till Kulla kunde hon inte komma, ty hennes far var bortrest upp åt landet, för att hälsa på sin yngre bror. Gösta såg hon nästan aldrig. Blott när hon steg till häst, var han alltid närvarande. Han sadlade och förde fram hästen själf, och när hon satt fast och stolt i sadeln, kunde hon ibland ge honom en nådig nick, och säga: "Tack Gösta!" Vid bordet var hon ensam, och den långa dagen var hon ensam. Hon fördjupade sig i läsning af alla de märkvärdiga böcker, som bokrummet inneslöt, men man kan väl inte läsa jämt och Anna var blott tjugotvå år. Hon ville ännu långt hellre lefva lifvet än läsa, hvad man skrivit därom.

En dag satt hon, som hennes sed hade blifvit, i en fönstersmyg i bokrummet med en stor foliant uppslagen framför sig. Fönstret stod öppet, och utanför doftade lindarne och svalorna kretsade i luften med höga jubelrop. Anna slängde boken med en smäll och så gäspade hon. Hon gäspade så högt och ljudligt, att hon förskräckt såg sig omkring. Hon tyckte, att någon annan var inne i rummet. Men hon var ensam. Hon skyndade till skrifbordet och skref hastigt, med stora bokstäfver, till sin väninna Viveka Thott och bad henne komma genast och stanna hos henne så länge som möjligt.

Då hon den dagen red ut och Gösta förde fram hästen, vände hon sig till honom och frågade, om hon kunde få skicka efter sin väninna och låta hämta henne till Halla.

"När vill du att vagnen skall fara?" frågade han.

"Så snart som möjligt," svarade hon.

"Och hvilka hästar vill du ha förspända?" frågade han åter.

"De hvita," svarade hon och satte hästen i gång. Då hon kom till vindbryggan, vände hon sig om och ropade: "Helst alla fyra!" och så galopperade hon bort.

Ett par dagar därefter åkte fröken Viveka in på Hallas borggård. Hon var den yngsta af tolf syskon, och eftersom hennes far ej var äldste sonen och hvarken hade stora egendomar eller stora inkomster hade hon blifvit uppfostrad i största enkelhet. Redan det att komma till Hallaborgen hade för henne inneburet mycket nytt och härligt, och sedan Anna gift sig, hade hon varit nära att förgås af nyfikenhet efter att se Halla, detta vidtberömda slott som nu tillhörde Anna.

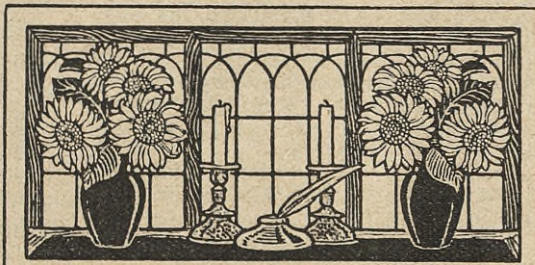
Hon var en spenslig, ljushårig och blåögd flicka, inte så synnerligt rikt utrustad på hufvudets vägnar, men obeskrifligt glad och munter. Sorg och bedröfvelse funnos inte till för henne, annat än som tomma ord, uppfunna af någon tråkig gammal enstöring, och hennes glada ögon tycktes beständigt söka efter något eller någon, som kunde uppmuntra och roa henne. Af alla människor beundrade Viveka mest Anna. Allt hvad denna tänkte, sade och gjorde, föreföll henne öfverlägset, och när hon var tillsammans med sin äldre väninna, hade hon inte större fordringar än att få uppräda som hennes eko. — Anna å andra sidan, i likhet med nästan alla utpräglade och starka personligheter, var mycket nöjd med att ha denna beundrande väninna vid sin sida, som sade ja och amen till alla hennes infall, hur befängda de än kunde vara, som skrattade från morgon till kväll utan spår af nycker eller dåligt lynne. Vivekas förtjusning öfver att komma till Halla, var också gränslös.

"Här bor du ju som en drottning!" sade hon och sprang genom de stora rummen. "Riktigt som prinsessan Turandot, som de kalla dig." och hon gaf sig inte ro, förr än hon hade genomströfvat slottet från tak till källare, undersökt alla Annas högtidsdräkter och beundrat alla hennes juveler. Till slut sade hon plötsligt: "Och din man? Hvar är han?"

"Någonstans ute på ägora," svarade Anna likgiltigt, och så tog hon väninnan under armen och gick med henne ned i blomsterplanteringen vid sjön. Men den dagen öfverraskades Anna af, att Gösta satt med de två damerna vid middagsbordet. Han var klädd med mycken smak och såg utmärkt bra ut. Mycket ställigt förde han fröken Viveka ut till målliden, men han hade låtit duka så att Anna inte kunde se hans ansikte. En jättebukett i en stor silfvervas midt på bordet skymde dem för hvarandra. Vid bordet talade Gösta vänligt och lifligt med Viveka Thott, frågade efter hennes föräldrar och alla hennes syskon och bad henne låta skicka efter flera af dem.

"Här är så ensamt på Halla," sade han, "Anna kan behöfva lifet sällskap till uppmuntran."

(Forts.)

FRÅN IDUNS LÄSEKRETS

EN LASARINNA AF IDUN TACKAS VARMT för nyårsgåfvan till Hemmet för ensamställda mödrar.

Stockholm i jan. 1913.

SIGNE BERGNER-ANDERSON.

BÄSTA SMITT.
OMSÖRSFULLASTE ARBETE.
PRIMA TYGER & TILLBEHÖR
ERHÅLLAS I DE FLESTA
BARNBEKLÄDNADSAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och
Hafremjöl

Det går så lätt att arbeta, när man till frukost fått **GYLLENHAMMARS** patenterade **Hafregryn** och **Hafremjöl**.
Delikata! Närande!
Tillyverkas under läkares kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH OSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 26 JAN.—1 FEBR. 1913.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; lökoolmar med potatisbullar; mjölk; kaffe eller te med rostadt bröd. Middag: Buljong utan kött med klimp; krustader med stufning af kalvbräss och tryffel; stekt, späckad renstek med legmyer och salader; Iduntårta.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; sillsås med potatis; kaffe eller te. Middag: Gratin på buljongskött; krusbärsoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med äggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Morotspuré; stekt helgef Lundra med caprisås och pressad potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; gratinerad fiskstufning (rester från tisdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Persiljefyllt kalvbringa med brynta morötter och potatis; rismjölspudding.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Arter med fläsk; plättar med sylt.

Världsberömda.
SINGER Co.
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser.

God morgon! Har Ni
tvättat Eder med **F. Paulis**
Ovicula (ägg) tvål. Nutidens
förmästa toilett-tvål är **F.**
Paulis Ovicula (ägg) tvål.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; pressylta med rödbetor och stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med potatis; sagosoppa med skorpor.

LORDAG. Frukost: Smörgåsbord; »pytt i panna» med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Artpuré med jordärtskockor och rostadt bröd; mörkpudding med brinnande säs.

RECEPT:

Rostadt bröd. Hvetebröd från föregående dag kan användas härtill. Brödet skäres i omkr. 8 mm. tjocka skivor; dessa läggas på halster och rostas öfver gas eller på spisen öfver stark eld, tills de äro ljusbruna på båda sidor. Skivorna få icke läggas på hvarandra, de blifva då sega, utan ställas på kant i en ställning för rostadt bröd (finnes i handeln). Brödet serveras varmt med smör till te, kaffe, små frukosträtter eller soppor.

Lökoolmar (f. 6 pers.). 2 stora portug. lökar, 1½ lit. vatten, ½ msk salt, 3 hg. benfritt kalvkött, 50 gr. smör, 1 msk. mjöl (10 gr.), 1 ägg, ½ msk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar, 2 dcl. grädde.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 2 dcl. buljong.

Beredning: Löken skalas, nedläggas i kokande, saltadt vatten och får

Köp
Schweizer
Taft

Begär prof på våra nyneter i svart, vitt och kulört:
Taffetas, Changeants, Façonnés, Crêpe de Chine, Duchesse, Ecossais, Eolienne, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern. Sammet och Plysch till klädningar och blusar o. s. v. såväl som blusar och rober med äkta Schweizer-broderier i batist, ylle, lärft och siden. Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz)
Sidentygs-Export. — Kungl. Hofl.

Lejon
 Pantar &
 Strumpor

Försäljas
 i alla välsorterade
 Sybehörs-Manufaktur
 & Kortvaruaffärer.

sakta koka utan lock omkr. 7 min. Den upptages, bladen lossas försiktigt och läggs på linne att afriina. Kottet torkas med en duk, urviden i varmt vatten, skäres i bitar och drivas 3 gånger genom köttkvarn. Det stötes därefter väl i stenmortel tillsammans med smöret och hvetemjöllet, hvarefter det uppvispade ägget och kryddorna tillsätts. Färsen arbetas sedan omkr. 1/2 tim., hvarunder den tunna grädden tillsättes, men endast litet i sänder, emedan färsen annars lätt skär sig. Är den för hård, spådes den med litet mera grädda. En tsk. af färsen läggs på

FORTJUSNING

... alla väcker värt smärtsamt
 i andra sortiment af Kontinentens
 senaste nyheter i

SIDEN.

Basik för utställning eller tillskott
 i så sänder vi fransk och

GRATIS

i stora profkollktion af de mest
 iöskta, eleganta mönstret!

BRUNKEBERGS MANUFABRIK
 GRUNDLÄGGARE 24. STOCKHOLM.
 Allm. Tel. 5890 Rikst. Tel. 735

hvarje lökblad, som därefter hoprullas och omknytes med bomullsgarn, förut doppad i hett vatten. Smöret brynes i en järnkastrull, dolmarna läggs på och brynas vackert, hvarefter locket pålägges och de få sakta steka omkring 40 min. Mot slutet af stekningen påspådes buljongen. De uppläggs på varmt fat, garnet klippes bort och säsen hålles öfver den. Serveras till smörgåsbordet.

Buljong utan kött (f. 6 pers.). 1 liten morot, 1 liten palster-nacka, 1 liten purjolök, 1/4 rotselleri, 1 3/4 lit. vatten, 1 msk. smör (20 gr.), 10 gr. salt, 4 hvitpepparkorn, 2-3 tsk. (16-24 gr.) fast köttextrakt.

Beredning: Rötterna putsas på vanligt sätt, skäras i bitar och påsätts i det kalla vattnet tillika med smöret och kryddorna. Rotsakerna få därefter koka, med tätt slutet lock, omkr. 2 tim. eller tills de äro fullkomligt mjuka. De tagas då upp med hälslef och köttextraktet, upp-löst i 1/2 kkp. hett vatten, tillsättes i spadet. Buljongen får därefter koka omkr. 1 1/2 tim. eller tills den utgör 1 1/2 lit. Den afsmakas, silas genom en i hett vatten urviden silduk och användes som klar eller afredd buljong. — Till alla recept där efter-buljong förekommer kan denna buljong särskildt med fördel användas.

Klump (f. 6 pers.). 2 msk. smör (40 gr.), 5 msk. mjöl (50 gr.), 4 dcl. kokande mjölk, 2 tsk. socker (10 gr.), 6 mandlar (2 bittra), 1 ägg, 1 äggula.

Beredning: Smör och mjöl fräses 2 min., mjölken spådes på och smeten får koka under rörning 10 min. Sockret, den skallade och rifna mandeln samt de uppvispade äggen tillsätts och massan får sjuda öfver elden, tills den blir lagom tjock. Klumpen hålles upp i vattensköldj spillkum och får kallna. Den lossas försiktigt vid kanten, stjälpes upp på en tallrik eller på rundt fat och serveras till buljong eller saftsuppor. — Om så önskas, öfverströs den med 1 msk. hackad persilja, då den användes till buljong, i annat fall pickeras den med 20 gr. skallad sötmandel, skuren i strimlor.

Krustader med stufning

Är magen i oordning använd då Vasens (f. d. Nordstjernans) Laxermarmelad. Behagligt och effektivt afföringsmedel. Pris 1 kr. per ask. Finnes på alla apotek.

af kalnbräss och tryffel (f. 6 pers.). 12-14 krustader.

Stufning: 2 hg. kalnbräss, 1/2 lit. vatten, 1/2 tsk. salt, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 1 dcl. bräss-spåd, 4 dcl. grädda, 2-3 tryffel, salt, socker, hvitpeppar, 1 äggula.

Beredning: Kalnbräset bör ligga i vatten 1 tim. för att blodet skall dragas ur. Det blancheras (nedlägges i kallt, lätt saltadt vatten och får koka däri 10 min.) och påsättes därefter i 1/2 lit. kokande vatten, tillsatt med saltet, att koka omkr. 1/2 tim. eller tills det är hvitt och fast. Det uppläggs på sikt, så att spadet får rinna af väl. Bräset skäres i fina tärningar och fräses i smöret, tills det är klart. Det klämmedes då upp ur smöret med en sked. Mjölet fräses därefter med smöret 2 min., bräss-spadet och grädden tillsätts och säsen får koka 5 min. Kalnbräset och den fint skurna tryffeln lägges i, och stufningen får ett uppkok samt afsmakas. Siften iröres den uppvispade äggulan, stufningen får sjuda och fylles genast i krustaderna. Serveras som mellanrätt.

Renstek (f. 12 pers.). 3 kg. af låret, 3 lit. skummjöl eller dricka, 3 hg. späck, 1 msk. salt (15 gr.). Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 1/2 lit. buljong, 1/2 lit. grädda eller god mjölk.

Beredning: Om steken är frusen bör den ligga i mjölk eller dricka, tills den är nätt och jämt upptinad. (Är den ofrusen, tvättas den mycket noga med en duk, doppad i hett vatten, och bultas med en fuktig köttklubb.) Steken torkas väl och alla hinnor putsas bort, hvarefter den späckas och innides med resten af saltet samt bindes, så att den får vacker form. Smöret brynes i en stek-gryta, köttet lägges i och brynes väl på alla sidor, hvarefter det spådes, därefter med den kokande grädden eller mjölken, och får steka med tätt slutet lock, tills det är mört eller omkring 3 1/2 tim., hvarunder det vändes några gånger och öses öfver hvar 10. de min. Steken skäres i tunna skifvor, lägges upp på varmt fat och öfvergutes med ett par msk. sås. Garneras med brynt potatis, salad eller persilja och serveras med afredd sås, tillsatt med tjock grädda samt gränsalad och sylriga salader eller vinbärgelä. Lärstyckena af ren kunna saltas och rökas och är särdeles välsmakande som kallskuret.

Iduntårta (f. 12 pers.). 212 gr. smält smör, 75 gr. florsocker, 25 gr. sötmandel, 6 bittermandlar, 1 litet ägg, 210 gr. hvetemjöl, 105 gr. potatismjöl.

Vaniljkräm till fyllning: 1 helt ägg, 2 äggulor, 50 gr. socker, 1 dcl. mjölk, 1/2 stång vanilj, 1/2 tsk. potatismjöl (2 1/2 gr.), 3/4 dcl. tjock grädda, (1/2 msk. vaniljsocker).

Marängmassa: 5 äggwhitor, 175 gr. florsocker, 50 gr. sötmandel.

Beredning: Till vaniljkrämen blandas ägget, äggulorna, sockret, mjölken, vaniljstången och potatismjölet i en kastrull och vispas kraftigt öfver elden, tills krämen är tjock och pösigt. Krämen upphålles och vispas tills den är kall, då den till hårdt skum slagna grädden tillsättes jämte vaniljsockret, om så önskas. — Smöret får kallna och röres, tills det är hvitt och pösigt, därefter tillsätts sockret, ägget, den skallade och malda mandeln samt de båda mjölsorterna. Dezen gräddas i smord ringform till 2 bottnar, som få kallna. Mellan bottnarna lägges vaniljkrämen, tårtan garneras med marängmassan samt späckas ofvanpå med den skallade och i strimlor skurna mandeln, hvarefter marängen får torka i svag ugnsvärme. Serveras som efterrätt eller till kaffe.

Gratin på buljongskött (f. 6 pers.). 4 hg. benfritt buljongskött, 1-2 rödlökar, 4 msk. smör (80 gr.), 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 3 dcl. köttsky buljong.

Potatismos: 1 lit. potatis, 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2-2 dcl. kokande mjölk, 2 ägg, salt, socker, 1 msk. finstötta skorpor, 1-2 msk. riven ost, 2 msk. smält smör (20 gr.). Till fatet: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Köttet hackas fint (males ej). Löken skalas, hackas och brynes i smöret, hvarefter köttet illägges och brynes väl, beströs med kryddorna och spådes med den ko-

ALLA SNALLA BARN

VÄLSMAKANDE

NARAR DE

THULE

FÅ MORGON OCH AFTON

THULE-CACAO

kande köttskyn eller buljongen. Potatisen räskalas, skäres i bitar, kokas hastigt, afhälles väl och pressas genom purépress. Moset lägges i en kastrull, det kalla smöret tillsättes genast och moset arbetas med en gaffel, den kokande mjölken spådes på, de uppvispade äggulorna tillsätts och moset röres, tills det är hvitt och pösigt. Det afsmakas med salt och socker och sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggwhitorna. Ett eldfast fat eller en pajform smörjes med smör, köttet lägges därpå, potatismoset bredes öfver köttet, beströs med skorporna, blandade med osten, och sist öfverhälles det smälta smöret. Anrättningen sättes in i varm ugn och gratineras 20-30 min. Serveras med steksås eller smält smör. Om så önskas, kan köttet brynas i floty i stället för smör, i potatismoset kunna smör och äggvuteslutas.

champinjoner, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 1/2 lit. kokande mjölk, salt, hvitpeppar.

Till smäckorna: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Fisken befrias från alla ben och skäres i fina tärningar. Hummern skäres i små bitar och champinjoner i tunna skifvor. Svampen fräses i smöret, tills det är klart, då klämmedes den upp ur smöret med en sked. Mjölet fräses med smöret 2 min., mjölken tillsättes och säsen får koka 5 min. samt afsmakas med kryddorna. Sex stycken smäckor smörjas väl med smör, hvarpå fisk, hummer och svamp illäggs. Säsen hålles öfver innehållet i smäckorna, beströes med stötta skorpor och litet smält smör hålles öfver. Stufningen gratineras i varm ugn 10-15 min. och serveras som frukost- eller mellanrätt.

Gratinerad fisksnäcka (f. 6 pers.). Rester af kokt fisk (omkr. 3 dcl.), 1 burk hummer (1/4 lit.), 6-8

HUSMÖDRAR!

ANVAND GAS SOM BRÄNSLE

TY

GAS ÄR BILLIGARE ÄN VED.

GASSPISLAR VISAS OCH DEMONSTRERAS Å

GASVERKETS UTSTÄLLNING,

Sthlmstel. 60 32. KUNGSGAT. 54 (F. D. 14). Rikstel. 28 93.

BAST

AR

EKSTROMS

JÄSTMJÖL

ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK.

A.C. SVENSSONS

KNÄCKEBRÖDSBAGERI

GÖTEBORG

Äkta Göteborgs-Knäckebröd.

Hygienkontrollant: D:r G. Hjort af Ornäs.

Tel.: 11 & 929.

Albert och Marie

rekommenderas.

AKTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.

(Kungl. Hofleverantör).

Obs.!

VARUMÄRKET

"FYRTORNETS"

Svenska

Sardiner i finaste

Olivolja och Tomatsås

för Smörgåsbordet.

Hotell Excelsior,

med restaurant och tvättinrättning,

Stockholm G, 35 Birger Jarlsgat.,

motsvarar de bästa af utlandets

Christliche Hospize och Temperance

Hotels. Lämpligt för damer och fam-

iljer. Inga drickspengar.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhaltiga variationer. Begär prisk.

Tidaholms Bruk, Tidaholm.

Kungl. Hofleverantör.

Försäljningsmagasin: Mästernsammel-

gatan 36, STOCKHOLM.

En Prästfru

meddelar:

"Bäckens Amerikanska Jästpulver är ett idealiskt jästmedel för all slags bakning. Jag har aldrig förut använt något så utmärkt"

Säljes öfverallt.

Tillverkas af

OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget,

Drottninggat. 4, Stockholm,

Afdelningskontor: Götgatan 31,

Depositionsräkning 4 1/2 %.

Kapitalräkning 4 1/2 %.

Sparkasseräkning 4 %.

ANALYS.

PROTON
 (ren ägghvita framställd ur mjölk)
100 % ägghvita.
 Pris pr 1/4 kg.
Kr. 1: 25.

SANATOGEN
 och liknande kraftnärspreparat
90-95 % ägghvita.
 Pris pr 1/4 kg.
Kr. 9: 40.

På grund af sin utomordentliga renhet tillgodogöres PROTON fullständigt af kroppen och är därför ett utmärkt näringsmedel för svaga och sjuka personer.

Erhålles å alla apotek.

Kathreiner består av verkligt malt och ej rostat korn. Låt ej påtruga Eder fabrikat, som till det yttre möjligen likna Kathreiner. Svensk tillverkning.

SVAR

Ä den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det värdigaste priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen Ego, hvar den innehafvaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbetkommande.

N:r 1. Att gifva ett råd i detta fall är ej så lätt som man kan tycka, ty de vanliga svaren å en sådan fråga som denna äro ju väl kända: »gå till öfverståhällarembetet, till hofrätten, till 100 och 1 juridisk byrå och försök att få skrifning, börja en kommissionsaffär, baka, sylta, brodera, sök att få privatsekreterareplats, öfversätt, sy barnkläder och till syvende och sist kommer det trösterika: försök och ni får nog arbete.» Men när man så försökt med allt detta och allt är förgäfves hvad är då att göra? Jag har vandrat från ställe till ställe för att få arbete liknande det ni önskar — — — Nå ja, jag tog inackorderingar, städade, borstade, tvättade, skurade, bakade, sydde mina kläder; med ett ord sagdt gjorde allt i mitt hem själf. Resultatet är lysande. Jag är vid 40 år utsliten, obotligt sjuk och saknar allt. Min goda fru, sköt ert hem, men sök er arbete så ni blir öfveransträngd och till en börda för er själf och andra. Är ni road af sömnad finnes dock ett ni kunde göra, och som ej finnes i Stockholm, nämligen att sy liffoder. Det är ju många som önska färdigt liffoder då de skola sy sina klädnigar själfva, men det finnes ej att få. Skaffa er några mönster till en fem olika figurer, förfärdiga så ett litet lager, annonsera flitigt, tag emot beställningar och när ni kommer igång tag en duktigt flicka till hjälp. Ni kunde sedan äfven sälja till större affärer i landsorten, äfven här och där i Stockholm i sybehörsaffärer lämna ett kommissionslager. Men kom ihåg att ni skall ha olika kvalitetsprof att välja på.

Sissie Maxwell. — Mångårig prenumerant har ju god allmänbildning, så det finns väl något arbete som passar. Ni kan ju gifva privatlektioner i språk. Sök plats som utländsk korrespondent på kontor. Ni har ju godt ömdöme som husmor, kunde ni inte bli kokfru på middagsbjudningar. Ett yrke som passar för gift kvinna är frisörskans. Lårotiden är vanligtvis tre månader. Sedan kunde ni hafva mottagning i hemmet. På så sätt kunde ni ju äfven sköta de husliga göromålen. En skicklig frisörska saknar aldrig arbete. Excelsior.

N:r 2. Sätt henne på diet att börja med. Ett glas mjölk och en skorpa på morgonen, en tallrik välling och en liten hård smörgås till frukost. Middag ej för riklig och så till kvällen mat mjölk och smörgås. Använd hårdt stoppad madrass i bädden. Hvarje morgon kall afskoljning. Vistelse i fria luften minst 1/2 timme före hvarje måltid. Försök väcka hennes ambition för husligt arbete, kälke och skridskoåkning m. m. Vinn hennes förtroende och värna varmt om henne. 15-årsåldern är en ömtälig ålder.

— Det klokaste »bekymrad moder» kan göra, är att ej truga flickan till att äta, ty endast detta kan förstöra aptiten, hvilken nog med tiden kommer af sig själf, om hon eljes är frisk. Har själf en nu 13-årig flicka som äter med frisk aptit sedan hon som mindre omöjligt kunde förmås att äta mer än minsta möjliga. Möjligen kan ni gifva henne ett aptitgifvande medel, t. ex. »Ferrob». Erhålles å apoteket Vasen i Stockholm och för öfrigt hvarje apotek. Ego.

N:r 3. Ni kan söka till lasarettet i Lund såsom landstingslev. Landstinget bestriider utgifterna, ni arbetar som elev i 2 år och är sedan utbildad sköterska och kan få plats och lön. Adressen är Södra Sveriges sjuksköterskehem, Paradisgatan 3, Lund. Föreståndarinnan för hemmet är fröken Reuterskiöld. Excelsior. — Margit kan bli sjuksköterskelev vid hvilket lasarett som helst, således i närmaste stad. Ego.

N:r 4. Till målning på legords kan användas såväl olje- som vattenfärg. »Hermodis institut» i Malmö ger en del olika kurser pr korrespondens, äfven dylika i målning. Ni kan äfven vända eder för råd och handlednings erhållande till fröknarna Emma Nordberg och Aug. Peterson, Smålandsgatan 38, eller till doktorinnan Bergmans målarskola, Humlegårdsg. 10, 3 tr., Stockholm. Ego.

N:r 5. Äfven om ni använder formen borgerlig vigsel, måste ju alltid på vanligt sätt lysas och då får väl släkten reda på det. Skall vigseln ske, som ni säger, utan att någon bjudning förekommer, finns ju knappast någon anledning att »bjuda»; endast de närmaste kunna då anmodas närvara, hvilket ju kan ske utan alla formaliteter. Vid vigseln är det ganska vanligt att bruden är iklädd promenaddräkt. Om ni skall tacka för lysningspresenter före eller efter

vigseln, beror på hur lång tid efter sista lysningsdagen denna äger rum. Ego.

N:r 6. Allt här mörknar om man använder metallkam.

N:r 7. Att lite kött, drick lite kaffe och mjölk. Att frukt och grönsaker, promenera och om möjligt är skaffa er en stunds kroppsarbete flägligen. Vin och sprit får ni inte dricka om ni vill bli slank. Excelsior. — Kära ni, det vore väl knappast bättre om edert ansikte vore för magert, infallna kinder och rynkor äro väl ingenting eftersträfvansvärdt. Så länge ansiktet ej magrar kan ni bibehålla utseendet ungdomligt. Massage, men måttligt sådan, skadar ej, den minskar litet på hullet, men bry eder ej om några andra medel. Ego.

N:r 8. Att välja för andra är just inte lätt, ty smaken är individuell. Till det gula i sängkammaren passa grönt eller rödt, men äfven någon blommig tapet (eller randig i brunt); till matsalen enfärgadt grönt, salongen grönt, gult eller grått, till herrrummet en djup, varm röd färg. Till barnkammaren blå tapeter. Akta eder för de alltför skarpa, klara färgerna och välj hellre matta, nu i arsenikförgiftningens tider. Säkra låta undersöka dem. Ego.

N:r 9. »Ensam» bör insätta sina medel i sparbank eller öck i Stockholms kapital- och lifräntestalt. I senare fallet kan lifränta vid viss uppnådd ålder erhållas. Ego.

N:r 11. Stockholms kvinnl. schackklubb sammanträder hvarje torsdag kl. 6 e. m. å Grand Hotel Royal. Äfven nybörjare mottagas i klubben och alla önskade upplysningar om densamma kunna erhållas genom dess ordförande pr allm. tel. 25374 efter kl. 1/2 6 e. m. T. C.

N:r 12. Männe ingen af Topelii barnpjesser passar?

— Skaffa de äldre ärg. af »Jultomten» (Sv. Läraretidn. förlag) ty dessa innehålla många trefliga saker om tomtar o. d. Litet smånätt tomtprat, hvarom föredraget kan anknyta sig, finnes i dess första ärg. 1891 under rubriken »Tomteboljock». Leken tomtar och älfvor står upptecknad i Jultomten 1897 och beskrifven i »Sång- och lek» af Kristina Nilsson, tredje delen. Mia.

— Elsa Beskows böcker Tomtebo-barnen, Putte i blåbärsskogen m. fl. rekommenderas högt för ändamålet i fråga särskildt lämpliga. Ego. N:r 13. Tvätta ej alls håret med fotogen. Vill ni behålla den ljusa hårfärgen, använd i stället afkok på kamomillblommor (svagt kamomillte) till tvättning, t. ex. hvar 14:de dag. Ego.

N:r 14. Vänd eder till en bokhandel, där får ni säkra och sakkunniga anvisningar. Ego.

N:r 15. En läkare ordinerade för en af mina jungfrur en gång kardborrötter, som vi köpte på apoteket, lade i en kastrull i kallt vatten, läto det koka tills det blef som ett brunt te, silade det och med det, ljumt eller kallt, tvättades hufvudet 2 gånger i veckan.

N:r 16. Barnavårdarinnor utbildas af sällskapet Barnavård, Stockholm. Inträdesfordringarna äro: att ha genomgått folkskola i Stockholm fullständigt eller också inneha motsvarande kunskaper. Ansökan ställes till föreståndarinnan och bör åtföljas af frejd- och läkarebetyg, afskrift af skolbetyg, uppgift på föregående verksamhet samt rekommendation af trovärdig person. Kursen varar 2 mån. Afgift 60 kr. pr månad. Dessutom gifvas kurser vid Kindergartenseminariet, Stockholm, och vid Högre folkskolan för flickor, Grefvaregatan 44. Syster Marion.

— På barnkrubban Lillehem, Malmö, är upprättad en Barnavårdsskola med 2 månatliga kurser under ledning af krubbans läkare och föreståndarinnorna. Tanna.

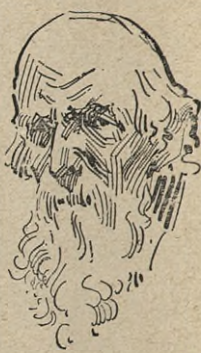
— Det finns »Barnavård» i Göteborg; efter genomgången kurs erhålles plats som sköterska vid barnhem eller mjölkdroppes. Adr. »Barnavårns», Göteborg. Baby.

— Föreningen Barnavårdsskolan, Grefvaregatan 44, Stockholm, verkar för att undervisning i barnavård meddelas åt kvinnlig ungdom. Underhålles en spädbarnskrubba, där praktisk undervisning i späda barns vård meddelas åt lärjungarne vid »Högre folkskolan för flickor» samt åt extra elever. Ordf. Widerström, Karolina, d.r.; sekr. och skattm. Aspman, Maria, fröken; anstaltsens läkare Laurell, Inez, d.r.; (föreståndarinnorna Nordenstierna, Ulla, fröken). Ebon.

N:r 17. Köper man askar med tabletter medföljer alltid beskrifning på tillagning af bulgarisk surmjölk. Ett enkelt och närande sätt att framställa »stjock» mjölk är, att till ungefär 150 gram söt mjölk tillsätta 2 å 3 droppar ostlöpe och låta det stå 10-12 timmar i varmt rum. Äfven faller det sig mycket billigare än andra tillsatser. Ego.

N:r 18. I större affärer, t. ex. Nordiska kompaniet i Stockholm, säljas lösa strumpfötter hvilka med lätthet sys till skafven sedan dessa afklippta och trådarna urdragits tills maskorna kunna upptagas och fogas till de på strumpfötterna; pris 70 å 75 öre pr par. Ego.

— Nya strumpfötter kan H. köpa i en välsorterad trikotaffär, lätt att själf sy dit i de gamla strumpskafven. Tanna. N:r 19. Det finns en oändlighet lokaler att välja på. Ett bra hotell, modernt, tyst, billigt, är Hotell Regina, Drottninggatan 42. På person, lämpligt att kamma och kläda, får ni anvisning på hotellet. Angående

100 år

blir blott en och annan i våra dagar men när någon uppnår eller närmar sig denna vördnadsbjudande ålder, så kan man hålla tio mot ett, att han därför kan tacka sin goda matsmältning.

Ett utmärkt sätt att hålla magen och matsmältningen i ordning, är att dagligen förtära AXA havregröt eller havrevälling. Denna föda innehåller även de för kroppens väpnade nödvändiga ämnena i lämpliga proportioner och är lika mycket att rekommendera för gammal som för ung.

Härtill kommer, att väl lagad AXA-gröt är en mycket välsmakande föda och i förhållande till sitt näringsvärde är den billigare än alla andra i husmanskost ingående rätter.

Köp originalpaketet, endast då kan man vara säker på att få AXA havregryn. Av ett paket å 55 öre erhålles cirka 30 portioner gröt. Således knappast 2 öre pr portion.

kyrkvigsel får ni väl preparera i tid och träffa aftal. Hotell Kronprinsen, Drottninggatan, Anglås, Stureplan, Restaurant Riche m. fl. anlitas flitigt vid dylika tillfällen. Ego.

N:r 20. Skulle ni ej kunna vända eder till A. Selander & Söners möbelarkitektbyrå i Stockholm? Föreståndare för denna firma är den kände författaren hr Sigge Almén, densamma af hvilken i Idun under årets lopp kommer att införas en serie rumsinteriörer under rubriken »Våra hem», och hvarmed gjordes början nu i nr 1. Tanna.

N:r 21. Eftersom det tycks vara likgiltigt hvem ni »tagers», så — skona dem begge. Ego. (Forts.)

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Ma ja. Vi hoppas för er egen skull att ni har några andra anlag att utbilda än de poetiska, för dem kommer ni nog icke långt med. Nanina. Vål sockersött. Närling. De där platserna äro alltför mycket och bättre skildrade, för att er något dilettantmässiga framställning skulle göra sig i tryck. A. Lönn. Det begränsade utrymme och öfverflödet på bidrag ha fördröjt införandet. Paul A. Paul. Tämlichen slätstrukna vers.

Beruh. »Nyårsvakan» soffer i papperskorgen. Regi. En känslig liten dikt. På se om vi vid tillfälle kunna bereda den en plats i spalterna. Laurent F-1-k. Bedröfligt alligenom. N. P-n torde insända porto, om nyårsdikten skall återgå.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»V. H. 19 års. 3:— pr gång. »Liten Solstråle. 3:— pr gång. »Sommar 1913». Boden, rest 2 kr. Likvid i postanvisning.

På grund af direkta inköp och direkt befraktning från produktionsorterna äro vi numera i tillfälle att offerera våra omtyckta, i Terummet serverade Teer till 25 % lägre pris än förut.

1.50 1.50

N. K:s Kinesiska Te förpackadt i originalpaket om 225 gram netto, pr paket Kr. 1.50

N. K:s Ceylon Te förpackadt i originalpaket om 225 gram netto, pr paket Kr. 1.50

A.-B. Nordiska Kompaniet

Stureplan (Terummet). Regeringsgatan. Till landsorten mot posiförskott.

För vintersäsongen!

IDUNS MODELLKATALOG n:r 1

nu utkommen!

Innehåller ett 90-tal vackra modeller jämte text.

Stilfullt, koloreradt omslag!

Till salu hos bokhandlare, tidningsaffärer, samt erhålles mot 30 öre i frimärken från

Iduns Expedition, Stockholm.

En läkare, som själf lidit af asthma skrifer följande om Apotekare Neumeiers, Frankfurt a/M., Asthmapulver och Asthmacigarillos:

»Jag kan icke nog tacka för Eder vänlighet att till-sända mig Edert asthmapulver, hvilket just kom mig tillhanda, då jag själf svårt besvärades af asthma. Verkan däraf var utmärkt.

Dr. Kirschner, leg. läkare, Polzin, Pommern.»

Erhålles endast å apoteken. Pris per burk pulver eller kartong cigarillos Kr. 1:50.

Apoteket Kronan, Göteborg.

Mellin's Food advertisement with logo and text: Mellin's Food är bästa kraftnäring för svaga, klona barn i alla åldrar. Försändas af läkare. Köpes i apotek, specieri- & drogaffärer.

Den gulaktiga färgen å

Värgårda advertisement: Häfregryn—Häfremjöl är en följd af den näringsrika gluten-hinnans bevarande. Analys (ägghvitämnen): 1:o Värgårda 2:o Fabrikat, där gluten-hinnan är bortslipad, ca 10 % 13,8 % OBS! Gröten härigenom mera närande och aptitlig, ej klisterartad och slemmig. Köp originalpaketet.

Prenumerera på Idun!

Tänderna blifva hvita och bibehållas friska vid dagligt bruk af F. Paulis Azymol, munvatten och tandcrème.

Kombinerad Bosättnings- och Lifförsäkring

är det mest praktiska sätt atterhålla eget hem. Prospekt och upplysningar erhållas gratis och franko.

A.-B. Nordiska Kompaniet. Stockholm.

Vid heshet, hackhosta

och andra katarrliknande symptom i munnen och svalget såväl som i struphuvudet bringa de såsom mycket hälsosamma Coryfin-Bonbons omedelbar lindring.

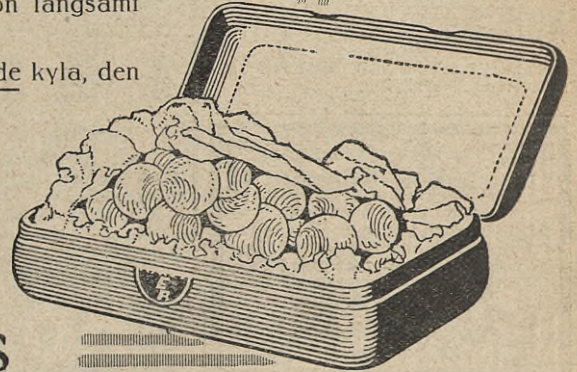
Hufvudfördelar: Sleinhinnan blir icke irriterad. Den förlängda mentollösningen åstadkommer en varaktig lindring till och med vid sparsamt användande.

Användning: Man låter ungefär hvarannan timme ett Bonbon långsamt smälta i munnen.

Den till katarr relaterade sleinhinnan känner snart en välgörande kyla, den obehagliga retningen och killingen i halsen upphör, äfvenså hackhostan. Möjligen inträffade smärtor försvinna hastigt, den hessa rösten klarnar.

Man erhåller originalaskar till 1.50 å närmaste apotek eller droghandel.

Engros: Kronans Droghandel, Göteborg.

CORYFIN-BONBONS

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

EN snäll och anspråkslös flicka erh. plats i nästa febr. i tjänstemannafamilj å landet för att undervisa en flicka för intr. i flickskolans 3-dje klass. Lön 15 kr. i mån. och allt fritt. Svar till Box 13, Qvånum.

VÄRDINNEPLATS hos ensam yngre tjänsteman. Platsen belägen intill landsortsstad. Sökanden bör vara kompetent sköta ett enkelt hem, något musikalsk, omkr. 20 år, gladlynt samt helst religiös. Uppgift om löneanspråk, ålder, föreg. verksamhet etc. Åtföljt af foto, sändes till »Wingos», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

FÖR EN MUSIKALISK, enkel, anspråkslös och gladlynt bättre flicka, kunnig och villig att deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål, finnes god plats i liten köpmansfamilj i landsortstad i medio af februari, den som har genomgått hushållsskola och förut innehaft plats har företräde. Ingen må anmäla sig som ej verkligen behöver plats. Obs! Jungfru finnes. Svar med foto, betygsskrifter samt uppgift om löneanspråk sändes till »Familjemedlem i Södermanland 1913», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

ENKEL, bättre flicka, kunnig i matlagning och som är villig åtaga sig en jungfrus sysslor, får på grund af sjukdom plats i två personers läkarehem om betyg och rekomm. insändas till Provinsialläkaren, Boden.

PLATS finnes på landet för en frisk, anspråkslös, bildad, barnkär flicka att biträda vid skötsel af en 1 1/2 års gammal flicka, samt i öfrigt vara behjälplig med sömnad och småsysslor i hemmet. Anses som familjemedlem. Svar med foto., uppgift af pretentioner, ålder och ref. till Friherinnan G. Alströmer, Östads säteri, Mjörnsjö.

I STA MARS önskas en sant kristligt sinnad flicka, ej för ung, att ensam sköta litet hem. (Tillf. hj.). Svar »Gödt hem», Missionsbokh., Hjulgrädsgr. 20, Sthlm.

UNG, bildad, musikalsk flicka önskas under vintermånaderna som sällskap åt ensam dam och att läsa med 8-årig flicka. Fritt vivre. Ref. önskas och gifvas. »E», Segmon p. r.

BILDAD FLICKA kompetent att med ensamjungfrus hjälp sköta 5 personers hushåll och ha vård om tre pojkar i åldern 8, 7 och 3 år, äfven under husmoders eventuella bortovär, erhåller plats genast. Svar med foto. och löneanspråk till »Örudentlig och pliktrogen», Nyköping p. r.

EN enkel bildad flicka, något kunnig i sjukvård, får genast plats som sällskap och hjälp. Svar till »Familjemedlem Brita», Iduns exp.

Föreståndarinneplatsen vid Risinge församl. barnhem kungöres härmed till ansökan ledig. Löneförmaner: 400 kr. årlig lön samt 100 kr. lönstillägg efter 5 års oförvitligt tjänstgöring, bostad (2 rum, möblerade), fritt vivre samt rätt till 14 dagars semester årligen utan afdrag å lön. Barnantalet är högst 20 (gossar och flickor) i åldern 2-15 år. Kompetensfordringar äro: kunnskap i barnvård, sjukvård, bokföring samt flickslöjd och enklare matlagning. Platsen är afsedd att tillträdas 6 inst. mars, och böra ansökningshandlingar före 1 febr. insändas till komminister K. G. Widelius, Pingspong. BARNHEMSSTYRELSEN.

Småskollärarinna önskas snarast i prästgård att undervisa en gosse i småskolans ämnen och musikens första grunder samt dessutom gå frun tillhanda. I orgelspelning kunnig har företräde. Svar med foto. och löneanspråk till »N. L., Torsby (Värml. län).

Föreståndarinna för ett hemslöjds magasin i önskas. Lön 1,500 kr. jämte 2 % tantiem. Platsen tillträdes 1 mars. Ansökan insändes före 15 febr. till folkskoleinspektör Alfr. Fridén, Linköping.

Två elevplatser vid Fjæstads Gobelinväveri, Arvika.

Ung tyska erhåller plats som barnfröken för 3 barn, ålder 9, 7 och 4 år. Svar jämte foto. och ref. till »Lyska», Sv. Telegrambyrå, Göteborg.

Medelålders fruntimmer som vill för egen räkning och på fördelaktiga villkor öfvertaga mat-hållningen för kontorspersonal och arbetare vid sydsvensk fabrik, torde insända adr. och ref. till »Klädessfabrik», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

PLATSSÖKANDE

EXAMINERAD barnsköterska önskar plats till 1 febr., helst för spädbarn. Goda rekomm. finnes. Svar till »F L», Iduns exp.

HANDARBETSLÄRARINNA, utex. från Högre Handarbetslärarinneseminarium, söker lämplig anställning. Goda betyg och ref. Svar till »H. M. V. 1913», Iduns exp. f. v. b.

21 ÅRS ÖRUDENTLIG FLICKA önskar plats i bättre familj att lära hushåll samt vara husmoders hjälp och sällskap. Svar till »Familjemedlem», Hultsfred p. r.

UNG FLICKA af god familj, önskar i midten af febr. komma till herrgård eller brukstjänstemannafamilj, för att som medlem af familjen lära hushåll. Svar med prisuppgift till »19 år. Rälls» p. r.

BILDAD FLICKA, som genomgått hushållsskola önskar mot fritt vivre plats i god familj att gå frun tillhanda och deltaga i hushålls sysslor. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »Februari 1913», Iduns exp. f. v. b.

I GLAD och treflig familj i Stockholm, önskar ung förlöfvad flicka i början af april lära hushåll samt andra inom ett hem förekommande göromål. Svar till »P. B. E. S. Iduns exp.», Uppsala p. r.

UNG frisk norrländska önskar plats i godt hem. Förut innehaft plats samt genomgått en kurs vid Operakällaren. Goda betyg. Svar till »20 år», Iduns exp. f. v. b.

FRAN DEN I MARS önskar ung flicka plats i bättre familj för att under skicklig ledning lära hushåll och i öfrigt deltaga i alla hemmets sysslor. Önskar anses såsom familjemedlem och är villig att betala något för sig. Svar emottas till »Förlöfvad 23 år», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

EN FLICKA med godt sätt önskar plats; är villig att hjälpa till med allt som tillhör ett hem. Anses som familjemedlem önskvärdt samt liten lön. Tacksam för svar till »A. T.», Karlskrona p. r.

UNG FLICKA kunnig i handarbete, väfnad och linnesömnad samt van vid hushålls göromål önskar plats i familj. Någon lön önskas. Tacksam för svar till »S. Jan. 1913», Iduns exp., Sthlm.

16-ÅRIG FLICKA från landsortsstad, som med goda betyg genomgått handelsinstitutt, önskar plats i hem, där hon jämte hushållsgöromål äfven kunde hjälpa till med skrifning — i pappers- eller musikhandel e. d. Svar till »Under god husmoders ledning», Iduns exp., Sthlm.

PÅ LANDET ELLER I STAD önskar ung flicka af god familj komma som husmoders hjälp och sällskap. Sökanden har genomgått en förberedande hushållsskola, är intresserad af hushålls göromål och road af pianospelning. Hon önskar komma till ett bildadt, harmoniskt, gärna musikalskt hem och blifva betraktad som medlem af familjen. Benägna svar torde adr. »Villig hjälpredd», Iduns exp.

EN UNG FLICKA af god familj, som tagit realskolexamen och fullt behärskar tyska språket samt är kunnig i sömnad och handarbete, önskar plats som guvernant eller hjälp och sällskap. Rekommendationer finnes. Svar till »W-m», Säfte p. r.

EN 22-årig bättre flicka önskar till den 15 jan. plats i god familj där jungfru finnes. Kunnig i matlagning, bakning m. m. Van vid hushålls göromål. Har genomgått hushållsskola. Svar till H. Rudberg, Torp, Botilsäter p. r.

UNG undervisningsv. flicka med real- och småskolel.-ex. önskar plats att undervisa, helst i familj, i mellersta Sverige. Svar till »Västmanländska», Sala p. r.

PLATS i familj där duglig husmoder finnes önskas af ung, förlöfvad flicka. Är villig deltaga i alla i ett hem förekommande göromål. Någon lön önskas. Svar till »22 år», Hedemora p. r.

UNG ÖSTGÖTISKA med fullständig teoretisk och praktisk utbildning i väfning (betyg fr. J. Brunsons väfskola, Sthlm) önskar plats. Svar till Box 41, Mjölby.

UNG FLICKA önskar plats som husmoders verkliga hjälp och sällskap, helst i Stockholm. Barnkär samt van att sköta barn. Vill anses som familjemedlem. Svar snarast till »Pålitlig 23», Iduns exp.

UNG, bättre, barnkär flicka, kunnig i finare handarbeten, genomgått slöjdskola önskar plats i treflig familj. Svar till »Familjemedlem 18 år», Tingsryd p. r.

24 ÅRS FLICKA önskar plats i bättre familj som hjälp och sällskap. Har genomgått slöjd- och hushållsskola samt är villig deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem», Holsljunga p. r.

SOM HUSFÖRESTÄNDARINNA, helst i Sthlms-hem, önskar bildad dam plats där jungfru finnes. Är kunnig i alla inom ett hem förekommande göromål, äfven klädsömnad. Goda betyg och ref. kunna företes. Lön enligt öfverenskommelse. Svar till »L. 1913», Iduns exp. f. v. b.

FLICKA önskar plats i vänlig familj, helst på landet, att under husmoders ledning deltaga i förekommande göromål. Någon lön önskas. Svar märkt »Familjemedlem E. N.», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

HURTIG FLICKA, 19 år, af god familj, som genomgått 8 kl. läroverk, van vid göromål som förekomma i ett landthushåll, söker plats i familj. Är villig deltaga i alla sysslor, se till barn samt äfven om så önskas något skrifning. Lön önskvärd. Svar emottas till »T. L. 1913», Iduns exp. f. v. b.

UNG lärarinna önskar plats i familj som guvernant under ferierna. Vill gärna mot fritt vivre hjälpa till med förekommande göromål. Tacksam för svar till »E», Iduns exp.

UNG FLICKA som med goda betyg genomgått åttaklassigt läroverk med normalskolekompetens önskar plats i familj att undervisa mindre barn. Goda ref. Svar till »E. 17 år», Örebro p. r.

UNG FLICKA önskar mot fritt vivre komma i godt hem för att deltaga i förekommande hushållsgöromål. Svar till »A. 23 år», und. adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

19-ÅRIG, ELEMENTARBILDAD flicka önskar plats i familj, helst på landet, att vara behjälplig med i ett hem förekommande göromål. Lön önskvärd. Tacksam för svar till »L. 1913», Iduns exp.

ANSPRÅKSLÖS 27-årig flicka från bildadt hem van vid hushålls sysslor samt barns vård önskar plats mot fritt vivre i vänlig familj i Sthlms närhet. Upptagen två gånger i veckan. Svar till »Medlem af familjen», Iduns exp.

Ung, musikalsk, undervisningsvan flicka som genomgått 8 kl. läroverk, önskar plats som lärarinna i fam. Svar till »E. R.», Annonkontoret Svea, Norrköping.

Ung småländska

önskar omkr. 15 febr. plats i bättre familj som husmoders hjälp och sällskap. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem», Jönköping p. r.

Ung, husligt intresserad flicka,

som med goda betyg genomgått husmoderskolan Elna, Göteborg, önskar plats i treflig familj för att under skicklig husmoders ledning deltaga i hushållet. Lön önskvärd, ehuru ej vilkor. Svar till »Genast», S. Gumælii Annonbyrå, Göteborg, f. v. b.

Ung flicka

från god familj söker husmoder, som hvars hjälp hon kan få deltaga i de hushålls göromålen. Önskar anses som familjemedlem. Är mycket barnkär. Svar till Fru Julia Petersén, Carl Gustafsgat. 28, Göteborg.

Ung flicka

i åttonde klassen önskar nu genast plats mot fritt vivre på landtegendom för att praktisera i landthushåll. Svar till »Nittonåring», Luleå p. r.

Kvinnlig Gymnastikdirektör önskar plats i Sverige i familj eller på institut. Svar till »26 år», Iduns exp.

HUSHÅLLSELEVER emottagas fortfarande, på längre eller kortare tid, af änkefru Anna Andersson, förut boende vid Sveden och Wik, Adress Promenaden 66, Falun.

EN MEDELÅLDERS DAM kan få god inackordering på nyåret i naturskön trakt, härlig luft, goda kommunikationer, på landet, nära stad. Svar till »Stilla hem», Bergvik p. r.

ENGLISH GENTLEWOMAN (Certified teacher) receives ladies, (large house, garden). Address Mrs Rapley, 11 Thurlow Road, Hampstead, London N. W.

NITTONÅRIG FLICKA önskar inackordering i fin familj i Värmland eller Södermanland, där ungdom finnes. Svar till Box 4, Astorp, Skåne.

INACKORDERING i Stockholm önskas af tvåne bättre flickor i pensionat eller familj. Svar till »Inackordering», Iduns exp., Stockholm.

INACKORDERING önskas för en 13 års pojke i godt hem på landet, där han kan få god fostran samt någon undervisning i vanliga skolämnen och helst äfven i musik. Svar med uppgift om pris och ref. sändes till »Trettonåring», Aftonbladets kontor, Vasagatan 10, Stockholm.

ENGLISH LADY with comfortable home in pretty English village 3 1/2 hours from London, would receive young Swedish girl anxious to study English. Pleasant society, cycling, golf, etc. Help given with studies if desired. References given and required. Terms 35 kr. a week. Mrs Stokes, Coalbrookdale, Shropshire, England. Ref. gifvas af Elsa Landergrén, Sölvesborg.

KONFIRMANDER mottagas instundande sommar i prästgård å Västskusten nära Marstrand. S. J. Meuller, Rönninge.

I LUGNT och stilla hem, ej långt från Stockholm, erhålla späda barn god vård af van sköterska. Svar till »Kärläskfull vård», Iduns exp. eller Allm. tel. Råsunda 234.

HUSHÅLLSELEVER mottagas i prästgård nära station i vacker trakt af Västergötland. Underv. i allt, som hör till hemmets skötsel. Piano finnes. Svar till »70 kr. pr månad», Iduns exp.

Schweiz! Waldheim, Bern.

Pension för unga flickor (16-20 år). Vacker belägen i en härlig park. Franska och tyska talspråk o. undervisning äfven i engelska, musik, målning m. m. Vinter- och sommarsport. Resor företagas till Italien och sommaren tillbringas i Alperna. Ref. och prospekt erhållas genom Herr och fru Olson, Arvika och fröken A. Bergqvist, 3:dje Långgatan 25, Göteborg.

Bogstens Hushållskurs

1 febr.—1 maj. Billig och lärorik. Fru IDA PALMGREN, Bettna.

Svårdsjö Pensionat och Hviloheim.

Bästa rekreation under vintermånaderna för konvalescenter och friska. Högt, stärkande luft vid skog och sjö. Verkligt hemlif. Läkare på platsen. Rikst. »Svårdsjö 29». Postadr Svårdsjö, Dalarne.

Lindrigt sinnessjuka.

För tvänne lindrigt sinnessjuka personer finnes plats genast i sjukhem där god vård kan erhållas. Svar till »Sjukköterska», Gumælii Annonbyrå, Malmö.

Vid Östermalms Matlagningskola

Linnégat. 18, Sthlm, mottagas elever. Kursen 3 månader.

BLOMSTERVÄNNER. Använd Rosendahl Blomstergödning till Edra växter och Ni skall få dubbel glädje af dem. Säljes i burkar å 1/2 kg. till 75 öre i hvarje välorterad blomsterhandel eller direkt + 30 öre till frakt från Rosendahl Fabriker, Karlshamn. Rikst. 30. Kem. analys och bruksanvisning medfölja.

Frikurs.

I Örebro Väfskola meddelas på grund af statsanslag kostnadsfri undervisning i spånad och väfnad under 3 månader, 20 febr.—20 maj 1913, åt 10 frielever från skilda delar af landet. Ansökningarna insändas före den 10 febr. till fröken Dagmar Swidén, Väfskolans föreståndarinna, Örebro.

Broderlinne,

blekt och oblekt, 170 cm. bredt, med tvinnad varp till fabrikspris, högin kvalitet, tre (3) kr. pr meter. Sändes mot efterkrav från Fru Maria Bergquists Linnelager, Stockholm O. 23 Karlavägen. Rikstel. 27 86, Allm. Östern 103.

Babylådan Fix.

Tre obtynt småkl. till den nyfödda, allt välsydd, pryddigt, l. ma kval. Kr. 10 + 50 öre frakt till landsorten. Rek. af läk., sjukhus, barnm. Fru Anna Blomberg, Hornsg. 26, Sthlm. A. T. S. 4619.

Barnvägar uthyras.

Samtliga Sjukvårdsartiklar. Kirurg. Instrumentfabr. A.-B. 50 i Drottninggat. 50 i Riks 1227. Allm. A. T. S. 286.

Violdol-TVÄLEN är genom sin ypperliga sammansättning af de finaste ingredienser en verlig skönhetsvärd.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR

Patenterte VIOLA Göteborg.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Konungariket Sachsen.

Technikum Mittweida

Bektor: Professor A. Hoitz.

Högre tekniskt Läroverk för elektro- och maskinteknik. Skilda afdelningar för ingenjörer, tekniker och verkstästar.

Elektrot.- och maskinlaboratorier. Instruktions-verkstäder.

86:te läsåret. 3610 studerande. Program etc. kostnadsfritt gen. Sekretariatet.

Doktor J. Arvedsons kurs

Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enligt kongl. maj:ts medgivande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.

Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom Dr J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. kapt. J. Thulin, LUND.

Med. Dr. E. Kleens

(ott-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 i. m. Nr 37 Mästarsamuelsgatan, 7 tr. upp. Prospekt begäres städes under adress Saltsjöbaden.

Göteborgs Privata Förlossningshem,

Molinsgat. 7, Tel. 1750, 3937, 3770. Större rum med tel. 8 o. 10 kr. pr dag. Mindre rum 100 kr. för 10 dagar, förlossningsarvodet inberäknadt. Goda referenser. Prospekt på begäran.

Vårda hyn!

(Majorskan Edmann.)

Creme Idéale gör hy, hals och händer vackra. Fin parfym 2 50

Poudre de Riz Idéale, utsökt och oskadligt ansiktspuder 3.-

Rynkeltinktur förminskar rynkor, gör hyn ungdomligt skär 3 25

Champung rensar fullt, borttager mjäll, ger glans 2.-

Absolut oskadligt enligt handelskemist. I parti och minut hos

Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör.

21 Drottninggatan 21, Stockholm, samt i de förnämsta parfymaffärer.

Eau Mono.

(Professor Mono).

Rengör ansiktet fullständigt. Utmärkt mot öppna porer. Borttager rodnad, kyla o. alla slags irritationer. Pris kr. 3.50, 6.- o. 10.-. Endast i **Franska Parfymmagasinet** (Hoflev.) 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Är Ni gråhårig?

Använd då vårt preparat, som återger under garanti på cirka 8 dagar grått hår sin ursprungliga färg. Preparatet är på vetenskaplig grund framställt och innehåller icke färgämnen, utan verkar genom sina säreigna ingredienser direkt på hårrötterna, så att de få förutvarande färg. Pris pr fl. 3 kr., exp. mot postförskott eller insänd likvid. Intyg från förbrukare sändes gratis och franko.

Tekn. Fabriken "Pyros", Bergsjö.

Besvärande hårväxt

borttages bäst genom

Mc Millan & Arthurs, London,

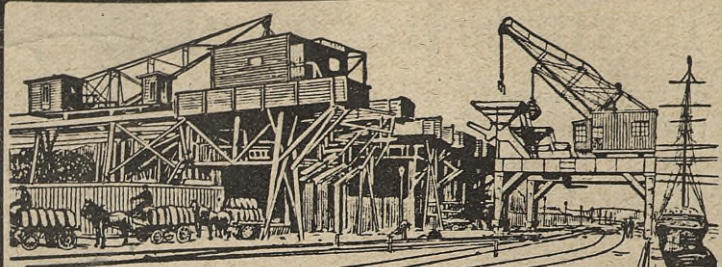
EPILATOIRE.

Depôt hos A. W. NORDING, Biblioteksg. 11, Drottningg. 63, Sthlm.

För röda händer

och alla frostskador, äfven fleråriga, samt ekzem är kylbalsam "Gull" erkänt enda säkra botemedel. För gam. frost i händerna åtgä 2-3 fl. I parfym- o. sjukvårdsaff. samt hos **Wih. Becker** å 1 kr. pr fl. Till landsort. m ofterkr. g:m hvarje parfymaffär.

Annonsera i Idun!

H. G. Söderbergs Import A.-B.

Prima Antracit, Hushållskol, Briketter, okrossad, krossad och småkrossad Koks

Hemköres till alla stadsdelar. All krossning och sortering sker vid våra nya anläggningar vid Värtan, hvarigenom en jämn och stybbfri vara kan utlofvas.

R. t. 59 14, 30 92, 5 75, 118 09, 118 12. A. t. 451, 30 92, 12 82, 25 82.

Köttisoppa

bereder man bäst af **MAGGI'S** Buljong-Tärningar

Elisabeth Östmans Husmoderskurs

börjar sin 23:e termin den 23 januari 1913 i den nya, modernt inredda lokalen Klarabergsgatan 40. Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konfektberedning, dukning och servering, uppköp af matvaror, bokföring för hemmet samt födoämneslära. Dessutom en kortare kurs i hygien och sjukvård samt (valfritt) barnavård. Prospekt erhålles och anmälningar mottagas af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
Riks 2035. Klarabergsgatan 40, 5 tr., hiss, Stockholm. Allm. 9302.

KVINNliga UTBILDNINGSSKOLAN VILLA HULT

emottager nya anmälningar till 1:sta och 15:de febr. på 1-2 och 3 månaders kurser i olika ämnen. I Husmoderskursen ingår förutom enklare och finare matlagning, bakning jämte öfriga hemmets sysslor äfven klädsömnad, linnesömnad, väfnad, alla moderna handarbeten, gyllenläder och läderplastik. I sång, musik, måleri, språk, sömnad och väfnad emottages elever oberoende af husmoderskursen. Undervisningen meddelas i hvarje ämne af särskildt därför utbildade lärarinnor. Utförligt prospekt sändes, hvori referenser af föräldrar till från skolan utgångna elever finnes intagna. Adr.: Villa Hult, Kneippbadén.

Birgitta-Skolan,
19-21 Regeringsgatan, Stockholm.

Kurser i klädsömnad, linnesömnad, barnkläder, konstbroderi, spetsömm, knyttning och monterering.

Prospekt på begäran Tel.; Riks N. 504. Allm. 15235.

Elisabeth Glantzberg. **Emmy Kylander.**

Örebro Kindergartenseminarium,
Oskarsparken 7.

Vårterminen börjar i febr. 1913. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan Fröken Maria Kjellmark. Rikst. 1920

Södra K. F. U. K:s Husmoders- och Tjänarinneskola,
Östgötagatan 24, Stockholm, börjar sin 13:de kurs d. 1 febr. 1913.

Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, beredning av charakterivaror och konfekt, uppköp av matvaror, dukning och servering, tvätt, strykning, mätning, sömnad och övriga hemmets sysslor. Helinackordering till billigt pris. 2 frielever (fr. Stockholm) emottagas. Prospekt mot porto. Allm. Tel 31001. Riks Söder 12.

Kurs i trädgårdsskötsel.

3 å 4 unga flickor mottagas instudande vår i Wisingsö prästgård, där tillfälle gifves att under sakkunnig ledning genomgå en kurs i trädgårdsskötsel, konservering m. m. Kursen beräknas till 7 månader. Pris pr mån. ett för allt, utom tvätt, 75 kr. Referenser: Doktorinnan Anna Wettegren Arboga; Fröken Ida Schmidt, Karlhamn och Fröken Anna Lindhagen, Stockholm. Vidare meddelar Fru Ebba Wirseen, Wisingsö.

Örebro Husmoderskola,
Vasatorget (ej att förväxla med Örebro Hushållsskola) börjar nya kurser den 15 jan. och 15 april. Skolan har tillerkänts guldmedalj. Prospekt på begäran genom Fru Alfh. Rystedt.

Husmoderskolan Hemmet

börjar ny kurs d. 3 febr. Grundlig o praktisk undervisning. Prospekt genom fru Anna Gyllenspetz, f von Holten, Valling. 14 & 16, Stockholm. A. T. 10225.

I Språk- och Hushållsskolan Fleurie pr Linköping

emottagas ännu ett par elever för nyss påbörjade termin. Prospekt på begäran.

Rosa Lönnies.

Kurs i klädsömnad.

Elever mottagas dagligen kl. 11-3. Upplys. i skolans lokal, Grofgatan. 57. Allm. tel. 224 58. Riks Ö. 1054. Prospekt på begäran. Selma Wahlgren.

Joh. Lundström & Co A.-B.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

PRIMA ANTHRACIT

HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88
	22 20	Strandvägen 17	60 19
	20 12	Norr Mälmarstrand 22	61 98
	74 47	Söder Mälmarstrand	30 60

ALLM.

Målarskolan, 38 Smålandsgatan. Tel. Brunkeb. 62.

Undervisning i Porslin, Oljemålning, Gyllenläder, Läderplastik m. fl. ämnen. Lager af porslin, materiel för målning. Porslin brännes. Emma Nordberg, Augusta Peterson.

Kvinnliga Gymnastik-Sällskapets öfningar

& Kongl. Gymn. Centralinstitutet (Hamngatan 19).

Måndags- och Torsdags-afdelningen börjar Torsdagen den 16 jan. kl. 8, 15-9 e. m. Ledarinna fröken Lillian Lindhé.

Tisdags- och Fredags-afdelningen börjar Fredagen den 17 jan. kl. 8, 15-9 e. m. Ledarinna fröken Eilla du Rietz.

Anmälningar mottagas å nämnda tider och dagar under jan. månad. Till mindre bemädlade utlånar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.

Terminsafgift 1.25. Styrelsen.

Äldre årgångar af **Mönstertidningen**

Konstslöjden i Hemmet realiseras från 2 kr. per årgång.

Lektioner meddelas och arbeten utföras i Mönsterritning, Läderplastik, Gyllenläder, Gobelin m. fl. sorters Målning m. m.

G. o. A. Meukow, Valhallavägen 19, n. b. Allm. Tel. Ö. 3275.

Bär icke bräckband.

Brooks bräckbandage är en ny, vetenskaplig uppfinning med automatisk luftdyna, som pressar de isärgångna delarna tillsammans och förenar dem, liksom man gör vid benbrott. Bandaget ligger absolut fast och bekvämt och glider aldrig. Det är alltid lätt och svårt samt anpassar sig efter alla kroppens rörelser utan att irritera eller förorsaka plågor. Jag fabrikerar det efter uppgifvet mått och sänder Eder det under fullständig garanti att Ni blir nöjd, eljest sändas penningarna tillbaka. Jag har satt priset så lågt, att alla, rika och fattiga, skola kunna köpa detsamma. Kom ihåg att jag tillverkar det efter mått - skickar det till Eder - Ni profvar det - och om Ni ej är nöjd med detsamma, returnerar Ni det till mig, och jag återsänder Eder penningarna. Det är på detta sätt jag gör affärer - alltid absolut ärligt - och jag har på detta sätt under de sista fem åren sålt bandager till tusentals människor. Kom ihåg att jag ej använder mig af berömmande loford, tvärydigheter, lögn eller bedrägeri. Jag erbjuder Eder blott en ärlig affärsvara till rimligt pris. Skrif strax efter min illustrerade katalog.

C. E. BROOKS, S. 237, Bank Buildings, Kingsway, LONDON, W. C. - ENGLAND.

GALA PETER

världens första Mjök-Chocolade.

Vackra blommor äro en prydnad för hvarje hem.

Köp en sats blomstergödning. Pris 75 öre.

Tekn. Fabr. Ideal, Fyrunga.

Specialaffär för SCHWEIZER-BRODYR, SPETSAR, VÄFNADER m. m. Rikt prafsortiment till landsorten.

S Broderi-Affären,
9 Kommendörsgatan

Mazettis Bröst-Kors

Idealet

för Bröst-karamell lindrande och välgörande mot hosta och heshet **fås öfverallt!**

Om man samtidigt tager en Mazettis Hostpastill (Cough Lozenges; fås i bleckaskar å 35 öre) smaka och verka de ytterst behagligt.

BRUNKEBERGS TEATERN

Alltid veckans bästa nyheter!

KASSMAN & Co, Norrköping

Telegrafadress: Kasskomp. Rikstelefon 2702.

Specialtillv.: "Wellwoven", högsta kvalitet af tyger i svart, blått, grått tillhandahålles genom herrarn engrossister o. klädeshandl.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Prenumerera på Idun.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm. 1913